Ազգ
Azg
armenian daily
9 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2001 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 182 (2386)

Հռոմի պապը Երանելիների շարքը դասեց Իգնատիոս արք. Մալոյանին

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երեկ Վատիկանի Սուրբ Պետրոս հրապարակում Հռոմի պապ Հովհաննես Պողոս 2-րդը հանդիսավոր արարողությամբ երանելիների շարքը դասեց Մարդինի հայոց կաթողիկե առաջնորդ, 1915 թ. ցեղասպանությանը զոհ դարձած նահատակ արքեպիսկոպոս Իգնատիոս Մալոյանին: Արարողության առաջին հատվածը կատարվել է նաեւ հայկական կաթողիկե ծեսով, որը վարել է Կիլիկիո հայոց կաթողիկե պատրիարք Ներսես-Պետրոս XIX-ը: Սուրբ Պետրոս տաճարի ճակատի կենտրոնական մասում բացվել է երանելի Իգնատիոս Մալոյանի մեծադիր պատկերը: 1915թ. թուրքական զինվորական ոստիկանությունը պահանջեց գերապայծառ Մալոյանին կրոնափոխ լինել, եւ վերջինս՝ հրաժարվելուց հետո, հարյուրավոր այլ անձանց հետ տարվեց անապատ եւ այնտեղ գնդակահարվեց: «Թող նրա օրինակը լուսավորի այսօր բոլոր նրանց, որոնք ցանկանում են Ավետարանի իսկական վկաները լինել՝ հանուն Աստծո փառքի եւ իրենց եղբայրների փրկության», Աշխարհի տարբեր ծայրերից հավաքված հարյուր հազարավոր հավատացյալների առջեւ հայտարարեց Հռոմի քահանայապետը: Այս նախաձեռնությունը դիտվում է Հռոմի պապի կողմից եւս մեկ կարեւոր քայլ՝ Հայոց ցեղասպանության ճանաչման եւ դատապարտման ուղղությամբ: Հանդիսությանը ներկա է եղել Վատիկանում Հայաստանի դեսպան Է. Նալբանդյանը:

ԱՌԱՋԻՆ ՓՈՒԼ

«Հակաահաբեկչական» պատերազմն սկսվեց...

Կավարտվի՞ երբեւիցե

Երեկ գիշեր Ղանդահարն ու Քաբուլը կրկին ռմբակոծվեցին

Սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչություններից շուրջ 25 օր անց թվում էր, թե Մ. Նահանգներն այս անգամ ինքնազսպմամբ տարբեր միջոցներ ձեռք կառնի ահաբեկչությունն արմատախիլ անելու համար: Վերջին 2 շաբաթների միջազգային աննախադեպ շփումները, մաքոքային աննախադեպ դիվանագիտությունը, Իսրայել-Պաղեստին հակամարտության նկատմամբ արդար դիրքորոշման խոստումները, ահաբեկչության կրոնական երանգավորումից դուրս հանելու ձգտումները կարող էին հույս ներշնչել, որ գոնե այս անգամ կստեղծվի համընդհանուր համախոհության համար նպաստավոր մթնոլորտ եւ ահաբեկչությունն իբրեւ քաղաքական պայքարի միջոց իր նշանակության հետ կկորցնի նաեւ, ի վերջո, իր գոյության կռվանները:

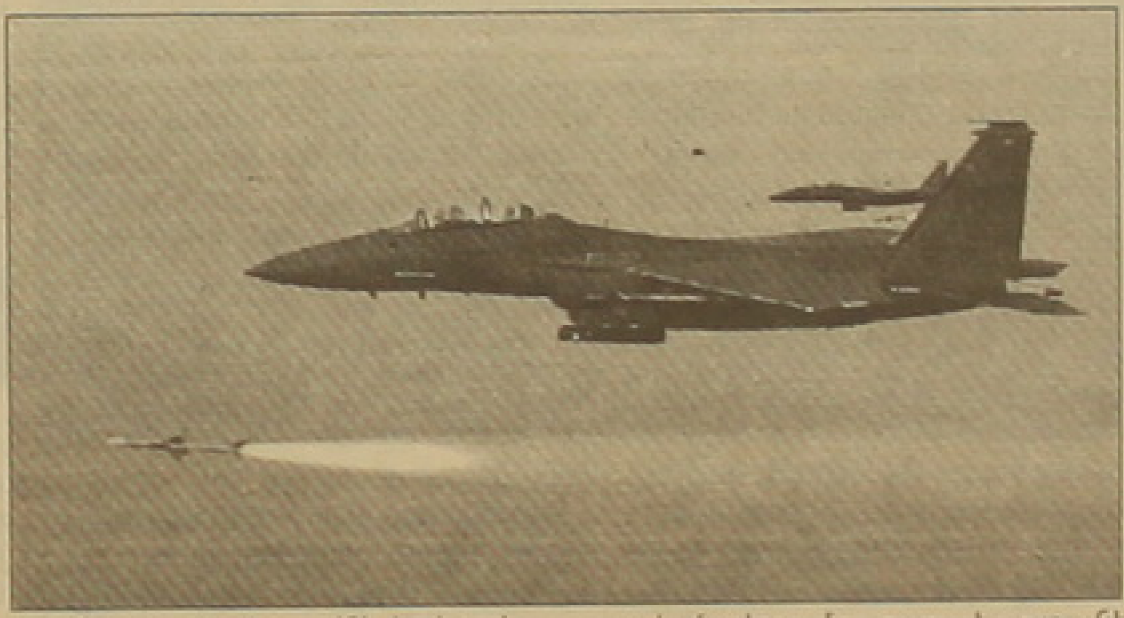

Սակայն կիրակի գիշեր Աֆղանստանի տարբեր քաղաքների վրա կատարված հրթիռարձակումներն ու օդային արշավները ցույց տվեցին, որ Արաբական ծովում կուտակված բրիտանա-ամերիկյան տորպեդակիր արմադան եւ Հնդկական օվկիանոսի Դիեգո Գարսիա կղզում ամերիկյան ռազմական հենակետի վերալիցքավորումը տարածաշրջանի երկրներին հնազանդ շարքի կանգնեցնելու համար չէին միայն:

B-52 տիպի 16 ռմբակոծիչներ եւ «Կրուզ» տիպի 50 հրթիռներ ռմբակոծեցին Աֆղանստանի մի շարք քաղաքներ:

Տես ♦ էջ 2

ԻՐ ՊԱՏԿԵՐԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆ

Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարը հայերի դեմ արշավանքի կոչ է անում

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանի պաշտպանության նախարար Սաֆար Աբիեւը, ոգեւորված Թուրքիայի հրամանատարական անձնակազմի ղեկավար Հուսեյն Քիվրիքօղլուի հետ ունեցած հանդիպումից, այն համոզմունքն է հայտնել, որ «հայերի կողմից իրականացված ահաբեկչական գործողություններն աստիճանաբար դիմակազերծվում են»: Նա գտնում է, որ «հայկական ահաբեկչությունը պետք է դրվի միջազգային մյուս ահաբեկչությունների հետ նույն հարթակի վրա»:

Ադրբեջանում, ըստ «Ազատության», ներկայումս այն տեսակետն է զարգանում, որ միջազգային արդի իրադրությունը տալիս է Լեռնային Ղարաբաղի դեմ հակաահաբեկչական գործողություններ սկսելու լավ հնարավորություն:

Դա «Զերկալո» թերթը հետեւյալ կերպ է բացատրում. «Քանի դեռ ԱՄՆ վարչակազմը զբաղված է թալիբանին, Ռուսաստանը՝ չեչեններին պատժելու խնդրով, Ադրբեջանն էլ պետք է օգտվի հանգամանքից Ղարաբաղը «ազատագրելու համար»: Ու քանի որ 907 բանաձեւը դեռեւս գործում է ընդդեմ Ադրբեջանի, հավելյալ պատժամիջոցները չեն կարող սպառնալ Բաքվին, եթե այն սկսի հակաահաբեկչական գործողություններ Լեռնային Ղարաբաղում: «Մենք պետք է շատ արագ գործենք, առանց պահը բաց թողնելու իրավունքի», պնդում է թերթը:

Կովկասի մահմեդականների հոգեւոր առաջնորդ շեյխ ուլ իսլամ հաջի Ալլահ Շուքյուր-Փաշազադեն իր օրհնությունն է հայտնել Ադրբեջանի պաշտպանության եւ ազգային անվտանգության նախարարներին՝ Լեռնային Ղարաբաղում հակաահաբեկչական գործողություններ սկսելու համար: «Քանի դեռ աշխարհը պայքարում է ընդդեմ ահաբեկիչների, Ադրբեջանը պետք է դրանից կարողանա օգուտ քաղել: Ամբողջ աշխարհին պետք է հայտարարենք, որ Ղարաբաղը ահաբեկչության բույն է», ասել է նա:

Հայաստանի նախագահի այն հայտարարությանը, թե պատերազմական գործողություններ սկսող կողմն անխուսափելիորեն կպարտվի, Ադրբեջանի արտգործնախարար Վիլայաթ Գուլիեւը տվել է հետեւյալ պատասխանը. «Եթե Ադրբեջանը որոշի ազատագրել Լեռնային Ղարաբաղը, դա չի համարվի ռազմական ներխուժում, այլ՝ սեփական տարածքների ազատագրում»: Նրա համոզմամբ, դա մի օր պետք է տեղի ունենա:

Գուլիեւին շատ է անհանգստացրել նաեւ Հայաստանի պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանի այն սպառնալիքը, որ Լեռնային Ղարաբաղում որեւէ գործողություն շատ թանկ կնստի Բաքվի վրա: «Ոչ ոք չի կարող առարկել տարածքային իր ամբողջականությունը վերականգնելու Ադրբեջանի իրավունքի դեմ»,-ասել է նա, պնդելով, որ Ադրբեջանի այդ իրավունքը ճանաչել է Եվրոպայի խորհուրդը:

ՀՀ ԱԳՆ հայտարարությունը հակաահաբեկչական գործողությունների վերաբերյալ

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ արտգործնախարարությունն այսօր հայտարարություն է ընդունել Աֆղանստանում իրականացվող հակաահաբեկչական գործողությունների վերաբերյալ: Նրանում ասված է.

«Այսօր ԱՄՆ-ի իշխանությունները Հայաստանին ներկայացրեցին ԱՄՆ-ի կողմից հետաքննության արդյունքում հավաքված ապացույցները սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչական գործողություններին Ալ-Ղաիդա կազմակերպության մեղսակցության վերաբերյալ:

Հայաստանն իր ափսոսանքն է հայտնում, որ դիվանագիտական ճանապարհով հնարավոր չեղավ հասնել սեպտեմբերի 11-ի գործողությունների հետեւում կանգնած միջազգային ահաբեկչության կազմակերպիչների հանձնմանը ԱՄՆ-ի արդարադատությանը:

Հայաստանը եւս մեկ անգամ հայտնում է իր աջակցությունը միջազգային ահաբեկչության դեմ պայքարի կոալիցիային եւ գտնում է, որ միջազգային ահաբեկչությունը սպառնալիք է ոչ միայն առանձին պետությունների, այլեւ ողջ քաղաքակիրթ աշխարհի համար: Դրա դեմ նախաձեռնված պայքարը պետք է լինի հետեւողական եւ հասցեական:

Միեւնույն ժամանակ, Հայաստանը հույս է հայտնում, որ ռազմական գործողությունները չեն հանգեցնի տարածաշրջանային համընդհանուր անկայունության եւ Աֆղանստանի խաղաղ բնակչության իրավիճակի հետագա վատթարացման»:

Ռումինիայի նախագահը Երեւան չժամանեց

Չնայած «Զվարթնոց» օդանավակայանից Երեւան տանող ճանապարհն ու մայրաքաղաքի շատ փողոցներ անցած հանգստյան օրերին արդեն զարդարվել էին Հայաստանի եւ Ռումինիայի դրոշներով, Ռումինիայի նախագահ Իոն Իլիեսկուի՝ հոկտեմբերի 8-9-ը Հայաստան կատարելիք պաշտոնական այցը հետաձգվեց Աֆղանստանում սկսված ռմբակոծությունների պատճառով: Այս կապակցությամբ Ռումինիայի նախագահը երեկ հեռախոսել է ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին: Այցի հետաձգման մասին ՀՀ նախագահին տեղեկացնելու է ներկայացել նաեւ մեր երկրում Ռումինիայի դեսպան Պավել Պլատոնան: Վերջին պահին այցի հետաձգումը միջազգային իրադրության փոփոխությամբ պատճառաբանելով՝ դեսպանը խնդրել է այդ համատեքստում հաշվի առնել, որ Ռումինիան ԵԱՀԿ նախագահող երկիրն է այսօր:

Հայկական կողմն իր ըմբռնողականությունն է հայտնել: Եվ ձեռք է բերվել համաձայնություն՝ միջազգային իրադրության կայունացմանը զուգահեռ ճշտել պաշտոնական այցի նոր ժամկետները:

Սերժ Սարգսյանը Դուշանբեում մասնակցում է անվտանգության խորհրդի քարտուղարների նիստին

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ նախագահին առընթեր Ազգային անվտանգության խորհրդի քարտուղար, ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը մեկնել է Տաջիկստանի մայրաքաղաք Դուշանբե, որտեղ կմասնակցի Հավաքական անվտանգության պայմանագրի (ՀԱՊ) երկրների Անվտանգության խորհրդի քարտուղարների քարտուղարների նիստին: Այս մասին տեղեկացրին ՀՀ ՊՆ լրատվության եւ քարոզչության վարչությունից:

ՀԱՊ Անվտանգության խորհրդի քարտուղարների քարտուղարների նիստին կքննարկվեն ԱՄՆ-ի եւ Մեծ Բրիտանիայի կողմից Աֆղանստանում իրականացվող «Հատուցում» ակցիայի հետ կապված խնդիրներ: Ինչպես հայտնի է, Վաշինգտոնը եւ Լոնդոնը դիմել են Ռուսաստանին, խնդրելով՝ ազդեցություն գործել միջինասիական երկրների վրա, որպեսզի վերջիններս աջակցություն ցուցաբերեն Աֆղանստանում իրականացվող ռազմական գործողություններին:

Խորհրդարանը մերժեց ռոտեավճարն արգելելու առաջարկը

«Հեռահաղորդակցության մասին» օրենքում փոփոխություն կատարելու Արշակ Սադոյանի նախաձեռնությունը, ըստ որի Հայաստանում չպետք է ռոտեավճար կիրառվի, երեկ փաստորեն տապալվեց: Հիշեցնենք, որ այս հարցի առնչությամբ խորհրդարանն արտահերթ նիստ էր հրավիրել, որի քվեարկությունը հետաձգվել էր: Երեկ՝ եռօրյայի առաջին օրը հարցը 77 կողմ ձայնով ընդգրկվեց օրակարգում: Չնայած խորհրդարանում այդքան մարդ չկար, սակայն որպես կեղծիքների դեմ պայքարի մարտիկ ներկայացող Արշակ Սադոյանն այս անգամ պատգամավորների հաշվարկ չկատարեց: Այդուհանդերձ, երբ օրենքի փոփոխությունը դրվեց քվեարկության, կողմ քվեարկեցին 37 պատգամավոր, մինչդեռ ընդունելու համար անհրաժեշտ էր առնվազն 46 ձայն: Նախաձեռնության հեղինակը, զայրացած քվեարկության արդյունքներից, լրագրողներին կոչ արեց մամուլում հրապարակել բոլոր այն պատգամավորների անունները, որոնք դեմ են եղել իր առաջարկությանը: Դավաճաններ անվանելով նրանց, Արշակ Սադոյանը հայտարարեց, որ «եթե մի հատ փող են անում», մարդիկ քվեարկում են այնպես, ինչպես վերեւից նախագահն ու կառավարությունն են ասում: Չբավարարվելով դրանով, նիստի

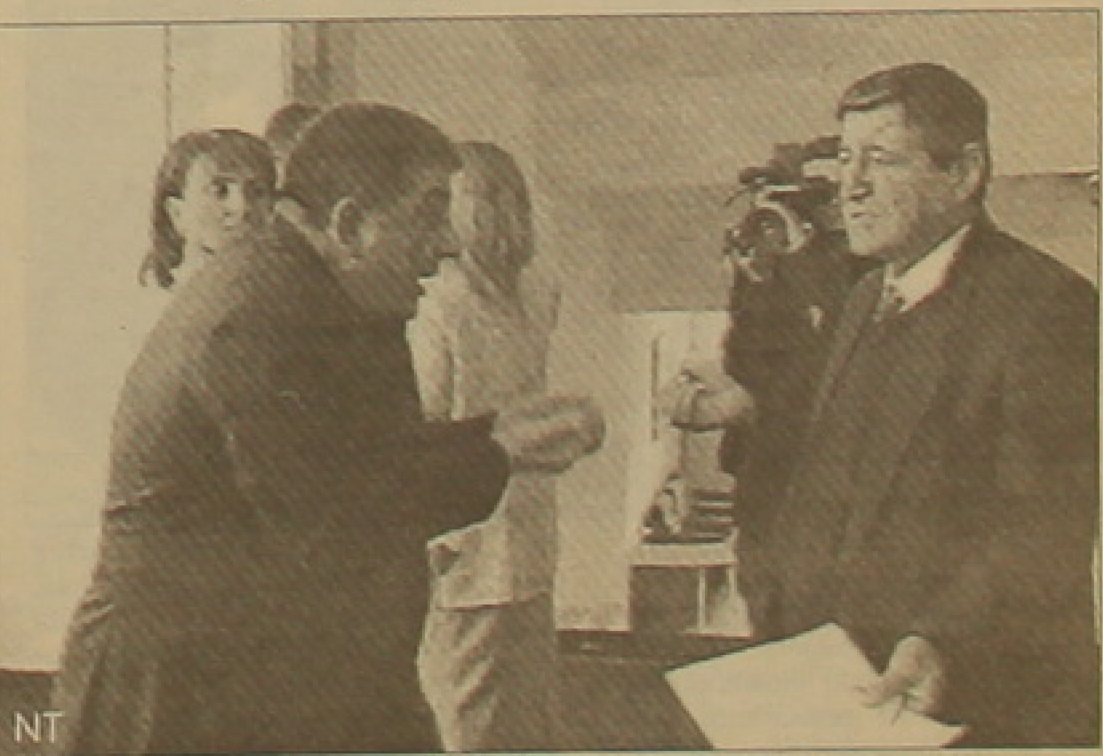

ընդմիջմանը նա բանավեճ սկսեց մեկ այլ պատգամավորի՝ Խաչատուր Սուքիասյանի հետ: Եթե վերջինս առաջարկում էր բանակցել Արմենտելի հետ անվճար խոսակցությունների ժամանակը մեծացնելու եւ ռոտեավճարի գինը իջեցնելու շուրջ, ապա Արշակ Սադոյանն առաջարկում էր ընդհանրապես բացառել ռոտեավճարի ներդրումը: Այսպես թե այնպես, ակնհայտ է, որ ռոտեավճարի շուրջ քաղաքական շահարկումները շարունակվում եւ շարունակվելու են:

Մինչդեռ ավելի լավ կլիներ, որ ժողովրդի անունից խոսողներն ու ժողովրդի իղձերը շահարկողները, իրոք, փնտրեն եւ առաջարկեն ելքեր, որպեսզի ե՛ւ բնակչության համար ռոտեավճարի կիրառումը ծանր ազդեցություն չունենա, ե՛ւ Հայաստանի կապի համակարգը չփլուզվի: Ինչի մասին, ի դեպ, չէր խանգարի, որպեսզի խորհեն նաեւ Արմենտելի ղեկավարությունը եւ Հայաստանի կառավարությունը:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԸՆԹԱՑԻԿ

Նախափայլեր... հույսերի միջով

Ադրբեջանցի լրագրողները Ստեփանակերտում

Կիրակի օրը կայացավ ԵԱՀԿ հովանու ներքո ադրբեջանցի լրագրողներից կազմված խմբի այցը Ստեփանակերտ։ Խմբին ուղեկցում էր ԵԱՀԿ նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Անջեյ Կասպրշիկը։ Նույն օրվա երեկոյան պրն Կասպրշիկը Ստեփանակերտի նորակառույց «Նաիրի» հյուրատանը, որտեղ հանգրվանեցին հյուրերը, ընթրիք տվեց ադրբեջանցի լրագրողների պատվին։ Ընթրիքին հրավիրվել էին նաեւ արցախցի մի խումբ լրագրողներ։

Հայ եւ ադրբեջանցի լրագրողների համատեղ ընթրիքը, ըստ ԵԱՀԿ դեսպանի, նպատակ ուներ փոխվստահության եւ փոխըմբռնման մթնոլորտ ստեղծել երկու կողմերի միջեւ, որոնց գործունեությունից, Ա. Կասպրշիկի խոսքերով, շատ բան է կախված դրացի երկու ժողովուրդների փոխհարաբերությունները կարգավորելու գործում։ Եթե դատելու լինենք ընթրիքի ժամանակ հնչած կենաց ճառերից, ապա հատուկ դեսպանի հույսերը, գոնե այդ առումով, կարելի է համարել արդարացված։ Հրադադարից հետո առաջին անգամ չեն ադրբեջանցի լրագրողները ժամանում Արցախ, բայց այդպիսի մեծ կազմ՝ տարբեր լրատվամիջոցների 16 ներկայացուցիչներ, Ստեփանակերտն առաջին անգամ է տեսնում։ Հանդիպման առաջին իսկ պահից կողմերը հիմնականում պահպանեցին դիվանագիտական էթիկայի կանոնները՝ հայկական կողմը՝ տանտիրոջ, ադրբեջանական կողմը՝ հյուրի արժանապատվությամբ։ Քանի որ հաջորդ օրվա կեսօրին սպասվում էր հայ եւ ադրբեջանցի լրագրողների առավել ընդգրկուն կազմով հանդիպում կլոր սեղանի շուրջ, ուստի, թվում է, գործնական թեմաները թողնվել էին հաջորդ օրն արծարծվելու։

Առաջ ընկնելով ասենք, որ կլոր սեղանի շուրջ եւս հայ եւ ադրբեջանցի լրագրողները համերաշխ վիճաբանողներ էին։ Նույնիսկ այն աստիճանի, որ Բաքվից ժամանած լրագրողուհիներից մեկը հուզված առաջարկեց այդ օրը հայտարարել տոն։

Իսկ առավոտյան, նախքան կլոր սեղանը, ադրբեջանական պատվիրակությունը հանդիպեց նաեւ ԼՂՀ արտգործնախարար Նաիրա Մելքումյանի, այնուհետեւ ԼՂՀ անհայտ կորածների, պատանդների ու գերի ընկածների հարազատների միության նախագահ Վերա Գրիգորյանի հետ։

Լրագրողների կլոր սեղանը բացեց ԵԱՀԿ գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Ա. Կասպրշիկը։ Մամուլի աշխատողների դերը հակամարտության կարգավորման գործում կարեւորեց նաեւ ԼՂՀ նախագահին առընթեր տեղեկատվության եւ մամուլի գլխավոր վարչության պետ Ալեքսանդր Գրիգորյանը։ Կարճառոտ ներկայացնելով արցախյան գոյամարտի փուլերը՝ խաղաղ հանրահավաքներից մինչեւ զինված դիմադրություն եւ մեր օրերը, Ալ. Գրիգորյանը նշեց, որ զանգվածային լրատվամիջոցները հակամարտության ողջ ընթացքում իրենց ուրույն անելիքներն են ունեցել։ Նրանց շահագրգիռ մասնակցությունը հիմնախնդրի կարգավորման գործընթացին դրական շատ բան կարող է տալ, ուստի հարկ է համատեղել ջանքերը։

Երկուստեք անհրաժեշտ համարվեց օբյեկտիվ տեղեկատվության փոխանակումը։ Այս առնչությամբ «Լիդեր» հեռուստաստուդիայի (Բաքու) աշխատակիցը խնդրեց իր ստեփանակերտցի գործընկերներին օգնել, որպեսզի իրենք իրական տեղեկատվություն ստանան, այսպես կոչված, գրավյալ տարածքների մասին։ Նրա այս խնդրանքը կոնկրետ նպատակ ուներ՝ թույլտվություն ստանալ լինելու Աղդամում եւ Լաչինում։ Վերջինիս առաջարկը պաշտպանեցին նրա ադրբեջանցի գործընկերները՝ «Զերկալո» եւ «Ենի մուսաֆաթ» թերթերից։

Ալեքսանդր Գրիգորյանը ստիպված եղավ հիշեցնել, որ ի տարբերություն Հայաստանի ու Ադրբեջանի, ԼՂՀ-ում շարունակում է պահպանվել ռազմական դրության ռեժիմը, եւ պետք է ելնել այս իրողությունից։ Հյուրերը մինչ այդ եղել էին Շուշիում, որը նույնպես երբեւէ զինված բախումների թեժ գոտի էր։ Բացի այդ, ադրբեջանցի լրագրողներին հրազեկվեց, որ պլանավորված է հետդարձի ճանապարհին Լաչինում (Բերձոր) կանգառ, ուր հյուրերին հնարավորություն կտրվի ծանոթանալ բնակավայրերի վիճակին, զրուցել տեղաբնակների հետ։

Ադրբեջանցի լրագրողները հետաքրքրվեցին նաեւ, թե Ղարաբաղում այսօր ինչ լրատվամիջոցներ են գործում։ Այս կապակցությամբ, հյուրերի խնդրանքով, Արցախի ժուռնալիստների միության նախագահը համառոտակի ներկայացրեց ԼՂՀ-ի լրատվական դաշտը։ Բաքվեցի գործընկերներին իրոք զարմացրեց, որ Արցախում գոյություն ունի ընդդիմադիր թերթ ի դեմս «Առավոտի»։

Հայ եւ ադրբեջանցի գործընկերները հնարավոր գտան, նախնական փուլում, էլեկտրոնային սայթերի միջոցով տեղեկատվության փոխանակումը, իսկ ոչ հեռու ապագայում նույնիսկ թղթակցային կետերի ստեղծումը։ Անաչառ տեղեկատվությունը հարեւան երկրում տեղի ունեցող գործընթացների մասին թույլ կտա երկու դրացի ժողովուրդներին իրար ավելի ճիշտ հասկանալու։ Միանգամայն գործնական էր «Թուրանի» գործակալության ներկայացուցչի՝ Ստեփանակերտում թղթակցային կետ բացելու առաջարկը։ «Թուրանի» պատրաստակամության մասին ԼՂՀ նախագահին առընթեր տեղեկատվության եւ մամուլի գլխավոր վարչության պետը խոստացավ տեղեկացնել ԼՂՀ նախագահին, ասելով, որ ինքը ողջունում է նման նախաձեռնությունները։

Լրագրողները միակարծիք եղան, որ նման հանդիպումները, իրոք, դյուրին են դարձնում փոխըմբռնումը, եւ լրագրողական համախմբի շփումների միջոցով կարելի է հասնել առավել փոխվստահության։ Դրանք սոսկ խոսքե՞ր էին, թե՞ գործնական համագործակցության նախափայլեր։ Ցույց կտա ժամանակը։

Ադրբեջանցի լրագրողներին օրվա երկրորդ կեսին ընդունեց նաեւ ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը։ Ադրբեջանական պատվիրակությունն Արցախից կմեկնի այսօր։

ՆԱՐԻՆԵ ԱՐՇԱԿՅԱՆ,
Ստեփանակերտ

Հակաահաբեկչական պատերազմն սկսվեց

Սկիզբը էջ 1

Ամերիկացիների ասելով՝ ռմբակոծվել են օդակայանները, ռադարային սարքավորումները, օդային ուժերը, ինչպես նաեւ՝ «Ալ Ղաիդա» ահաբեկչական ցանցի առնվազն 1 հենակետը, «ամենայն բծախնդրությամբ եւ ճշգրտությամբ»։ Սակայն թալիբները պնդում են, որ ռմբակոծությունների հետեւանքով տուժել են բազմաթիվ քաղաքացիներ։

Պակիստանը որքա՞ն կդիմանա ներ-

երկրի ազգաբնակչության լայն մեծամասնությունը կառավարության կողմին է։ Նույն ասուլիսում նա հույս էր հայտնել, որ ամերիկյան հարվածը կլինի հատու, կխնայի հասարակ քաղաքացիներին ու կտեւի կարճ։ Այնինչ նախագահ Ջորջ Բուշը երեկ կրկնեց իր խոսքում ամերիկացիներին՝ պատերազմը կլինի տեւական...

Բրիտանա-ամերիկյան առաջին հարվածները բողոքի ալիք բարձրացրին Իրանում, Իրաքում, Լիբանանում, Պակիստանում, Ինդոնեզիայում։ Վերջինս 270 մլն բնակչությամբ մահմեդական ամենամեծ երկիրն է աշխարհում։ Երեկ բողոքի ու ցասման վայրագ ցույցերի թատերաբեմ դարձավ մանավանդ Պակիստանը։ «Մահ Ամերիկային», «Մուշարաֆը շուն է» վանկարկող ցուցարարները բախումներ ունեցան ոստիկանների հետ Իսլամաբադում, Փեշավարում, Ջալալաբադում, Ղվետտայում։ Երկրի արեւմուտքում գտնվող այս քաղաքում [illegible] ուժերը հրդեհեցին մի սուպերմարկետ եւ մի կինոդահլիճ, որտեղ ամերիկյան ֆիլմ էր ցուցադրվում։ Մինչդեռ առավոտյան Պակիստանի ղեկավար գեներալ Փերվեզ Մուշարաֆը վստահեցրել էր լրագրողներին, թե ֆին ճնշումներին, առաջիկա օրերը ցույց կտան։ Սակայն չի բացառվում, որ շուտով տարածաշրջանի այլ երկրներ նույնպես կզգան ահռելի ճնշումներ ե՛ւ ներքին, ե՛ւ արտաքին...

Կիրակի գիշեր սկսված պատերազմն իրոք խոստանում է լինել երկար ու տեւական։ Դրա արդյունքում թերեւս քանդվի «Ալ Ղաիդա» ահաբեկչական ցանցը, թերեւս ձերբակալվի կամ սպանվի Ուսամա բեն Լադենը, թերեւս տապալվի Թալիբան շարժումը, այլ շարժումներ։ Սակայն դրանով չի ավարտվի պատերազմը, քանի որ չի ավարտվի ահաբեկչությունը։

Երեկ գիշեր ամերիկա-բրիտանական ուժերը կրկին հրթիռակոծեցին Աֆղանստանի քաղաքները։ Պատերազմը դեռ նոր-նոր է թափ հավաքում։

(Կարդալ նաեւ էջ 5)

ՀԱՄԱՌՈՏ

Շիրակը պարգեւատրեց Ազնավուրին, «ում սիրտը պատկանում է Հայաստանին»

ՓԱՐԻԶ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակն այսօր Շառլ Ազնավուրին եւ Անրի Սալվադորին հանձնեց «Վաստակի համար» երրորդ աստիճանի ազգային շքանշաններ։ Ֆրանսիացի երգիչներ Շառլ Ազնավուրը եւ Անրի Սալվադորը, պետության ղեկավարի ձեռքից ստանալով վեցաթեւ աստղը եւ մուգ կապտագույն ժապավեններ, դարձան Ֆրանսիայի՝ ավագության կարգով չորրորդ պարգեւի կոմանդորներ, պրոֆեսիոնալ գործունեության մեջ ունեցած վաստակի համար։ Պարգեւատրելով Շառլ Ազնավուրին, որի ստեղծագործական կյանքը շարունակվում է 65 տարի, Ժակ Շիրակը արժանին մատուցեց «այն մարդու տաղանդին եւ հոգեկան շռայլությանը, որի սիրտը պատկանում է Հայաստանին»։

ԳԴՀ-ում ՀՀ դեսպանությունը հերքում է «Հյուրիեթի» լրատվությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Հոկտեմբերի 1-ին Արմենպրեսը, հենվելով թուրքական «Հյուրիեթ» թերթի լրատվության վրա, հաղորդել էր, թե «Գերմանիայի խորհրդարանը հրաժարվել է քննության առնել Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցը՝ անսալով ԳԴՀ ԱԳՆ-ի հորդորներին...»։ Ինչպես հայտնեցին ԱԳՆ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից, Գերմանիայում ՀՀ դեսպանությունը, պարզաբանելով խնդիրը, հաղորդել է, որ «Հյուրիեթում» տպագրված հաղորդագրությունը իրականությանը չի համապատասխանում։ Ըստ ՀՀ դեսպանության, ԳԴՀ Բունդեսթագի քննությանը ներկայացված 019260 համարակիր հայցադիմումը քննարկվել է հայցադիմումների հանձնաժողովի 2001թ. ապրիլի 4-ի նիստում, որն էլ համապատասխան եզրակացություն է տվել խնդրի վերաբերյալ։ Այնուհետեւ հայցադիմումի տեքստը եւ եզրակացություն-առաջարկը /ապրիլի 5-ին Բունդեսթագի կայացրած որոշմամբ, որպես No 14/5758 փաստաթուղթ/ մի քանի օր անց փոխանցվել են ԳԴՀ ԱԳ նախարարություն՝ վերջինիս կարծիքը ստանալու։ Միաժամանակ որոշում է կայացվել հայցադիմումին վերստին անդրադառնալ շուրջ վեց ամիս հետո՝ ուղարկված նյութերի վերաբերյալ դաշնային կառավարության պատասխանի քննարկման նպատակով։

Միլանում բախվել են երկու ինքնաթիռներ

ՄԻԼԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ «Ռոյթեր» գործակալությանը հայտնի են դարձել հոկտեմբերի 8-ին Միլանի օդանավակայանում ինքնաթիռների բախման մանրամասները։ Սկանդինավյան SAS ավիաընկերության ինքնաթիռը բախվել է մասնավոր թեթեւաշարժիչավոր Cessna ինքնաթիռի հետ։ Cessna ինքնաթիռում գտնվող չորս մարդիկ զոհվել են։ Բախման պատճառը եղել է ուժեղ մառախուղը։ SAS ավիաընկերության MD-87 ինքնաթիռում այն բախումից հետո, երբ այն մխրճվել է անգարի մեջ, փորձելով առաջ անցնել Cessna-ին, նախնական տվյալներով զոհվել են 12 ուղեւորներ։ Ընդամենը MD-87 ինքնաթիռում եղել է 104 ուղեւոր եւ անձնակազմի 6 անդամ։

ԱՐՑԱԽ

Ծիծեռնավանքի օծումն ու վերաբացումը Քաշաթաղում

Լեռնային Ղարաբաղի Քաշաթաղի վարչական տարածքում կիրակի օրը տեղի ունեցած տոնախմբությունները սկսվեցին Աղավնո գետի վրա նորակառույց կամրջի (ճարտ.՝ Հ. Սանամյան) բացումով, դրանով իրար միացան Աղավնո եւ Ծիծեռնավանք գյուղերը։ Կամուրջն օրհնեց Արցախի թեմի առաջնորդ Պարգեւ արք. Մարտիրոսյանը՝ հոգեւոր դասի եւ քաղաքական-պետական դեմքերի մասնակցությամբ։

Այնուհետեւ կատարվեց Քաշաթաղի միակ դպրոցի պաշտոնական բացումը։ Նախկին խարխուլ շենքի փոխարեն այսօր կանգնած է երկու մասնաշենքից բաղկացած, վերանորոգված դպրոցը՝ ՀՀ կառավարության, Քաշաթաղի վարչակազմի եւ բազմազավակ ընտանիքների Գուրգեն Մելիքյան հիմնադրամի ֆինանսավորմամբ։ Դպրոցը կնքվեց լեզվաբան Վարագ Առաքելյանի անունով։

Հիշարժան այդ միջոցառումներին հաջորդեց Ծիծեռնավանք եկեղեցու զանգակատան գագաթին տեղադրված խաչի օծման արարողությունը։ Արցախի թեմի առաջնորդը եւ հոգեւոր հովիվ Տեր Հուսիկը սրբազան մյուռոնով օծեցին խաչը, այն գինով սրբելուց հետո։ Հնչեցին եկեղեցու զանգերը, որոնք բարեպաշտ ու խաղաղ տարածվեցին չորս բոլորը եւ արձագանքեցին բարձրադիր լեռներից։

Եկեղեցու մոտ ժողովուրդը հավաքվել էր վաղ առավոտից։ Ներկաների թվում էին նաեւ ՀՀ եւ ԼՂՀ վարչապետները, որոնք մեկական ընկուզենի տնկեցին եկեղեցու բակում։ Առաջին ժամերգությունը եւ առաջին Սուրբ պատարագը մատուցեց Պարգեւ արքեպիսկոպոսը՝ հոգեւոր դասի մասնակցությամբ։ Պատարագից հետո օրհնվեց մատաղը եւ բաժանվեց հավատացյալ ժողովրդին։ Այդ օրը Ծիծեռնավանք եկեղեցին վերանվանվեց Սուրբ Գեւորգ։

Մ. ՄԱԿԱՐՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ժԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի։
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

ՀՌԱԿ ղեկավարության այցելությունը Լոռու մարզ

Հոկտեմբերի 5-ին Լոռու մարզի Ալավերդի եւ Վանաձոր քաղաքներ այցելեցին ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը, Հանրապետական վարչության անդամ Գառնիկ Հովակիմյանը: Ալավերդի այցելության նպատակն էր այստեղ նոր ակումբի հիմնումը: Կուսակցության նորաբաց գրասենյակում հավաքված ալավերդցիների հետ զրույցը պրն Միրզախանյանը սկսեց անդրադարձ կատարելով նախ կուսակցության հարուստ քաղաքական պատմությանը, այնուհետեւ վերլուծեց 1991 թվականից մինչեւ մեր օրերն ընկած ժամանակահատվածը: Ալավերդցիներին հետաքրքրում էին կուսակցության ատենապետի դիրքորոշումը ներկայիս քաղաքական դաշտում տիրող իրավիճակի, այդ դաշտում ՀՌԱԿ-ի զբաղեցրած դիրքի վերաբերյալ: Սակայն դրանից ավելի մարդկանց հետաքրքրում եւ մտահոգում էր մեր երկրի ապագան, թե կուսակցության ատենապետի կարծիքով ո՞րն է ելքը ստեղծված ծանր իրավիճակից:

«Երկրի քաղաքական դաշտում լուրջ դեր ունեցող ուժերը պետք է ձեւավորված լինեն հստակ գաղափարախոսության շուրջ: Ցավոք, մեր իրականության մեջ դրությունն այլ է. ուղղակիորեն որեւէ անձով պայմանավորված, ընտրություններից առաջ ստեղծված քաղաքական կառույցներն են որոշում երկրի ապագան, սակայն, իմ համոզմամբ, այդպիսի քաղաքական կառույցներն ապագա չունեն»: Ռուբեն Միրզախանյանն ավելացրեց նաեւ, որ ՌԱԿ հարատեւության նախապայմանն այն է, որ 19-րդ դարից սկսած կուսակցության անդամներին միավորել է ընդհանուր գաղափարախոսությունը:

Խոսելով Ալավերդի քաղաքի մասին՝ ընկեր Միրզախանյանը նշեց, որ երբեմնի հզոր արդյունաբերական կենտրոնը վերջին 10 տարիներին ընդարմացած էր, բայց այժմ նկատվում է քաղաքի վերակենդանացման միտում: Նա օրինակ բերեց Ալավերդու պղնձաձուլական գործարանի վերագործարկումը: «Միայն ներդրումների միջոցով հնարավոր է վերականգնել քայքայված տնտեսությունը, սակայն ներդրումներ ակնկալելուց առաջ նախ եւ առաջ հարկավոր է պայմաններ ստեղծել»:

Ծավալված երկխոսությունից հետո ձեւավորվեց ՀՌԱԿ «Ալավերդի» ակումբը: 16 նորագիրները, որոնք համալրեցին կուսակցության շարքերը, հիմնականում մտավորականներ են: Երդմնառության արարողությունից հետո ընտրվեց նաեւ «Ալավերդի» ակումբի վարչությունը: Ատենապետ դարձավ Ալավերդու քաղաքապետարանի կրթության եւ մշակույթի բաժնի պետ Արա Թովմասյանը, փոխատենապետ՝ Ծաղկաշատի դպրոցի տնօրեն Վահան Սոխակյանը:

Հաջորդ այցելությունը Վանաձոր էր:

Այստեղ վաղուց արդեն գործում են ՀՌԱԿ մի շարք ակումբներ, կուսակցության ղեկավարության այցելության օրը ՀՌԱԿ շարքերն անցան նոր անդամներ: Վանաձորցիների հետ սկսված զրույցն այնուհետեւ շարունակվեց ուղիղ եթերի միջոցով: Ռուբեն Միրզախանյանը Լոռու մարզային հեռուստատեսության «Պատասխան» հաղորդաշարի հյուրն էր, եւ հեռուստադիտողը հնարավորություն ստացավ իրեն հուզող հարցերի պատասխանները ստանալ հեռախոսազանգերի շնորհիվ: Կուսակցության ատենապետին ուղղված հարցերը բազմազան էին.

- Ի՞նչ կարծիքի եք այսօրվա քաղաքական դաշտում գործող ընդդիմության մասին:

- Ցավոք, մեր երկրում դեռեւս չկա կայացած ընդդիմություն: Մեր քաղաքական դաշտում ընդդիմադիր կեցվածքը խաբուսիկ է: Նախկին իշխանավորները փորձեր են անում ժողովրդի աչքում լավը երեւալու, սակայն նպատակը պարզ է բոլորի համար՝ վերադարձնել կորցրած իշխանությունը:

- Ինչո՞վ եք պայմանավորում ձեր հայտարարությունը, թե ՀՌԱԿ-ը առաջիկա նախագահական ընտրություններում պաշտպանելու է Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածությունը:

- Դա պայմանավորված է նրանով, որ շնորհիվ նրա վարած քաղաքականության մեր երկիրն այսօր բռնել է զարգացման ազատական ուղին, արդեն իսկ նկատվում է տնտեսության զարգացման միտում: Բացի դրանից, գործող նախագահի վերընտրումը երաշխիք է, որ նախկին իշխանավորները չեն վերադառնա, ինչը, իմ համոզմամբ, մեր երկրի համար կործանարար կլիներ:

- Այժմ դուք խոսում եք նախկին իշխանությունների դեմ, սակայն ժամանակին լավ հարաբերություններ ունեիք նրանց հետ եւ 96-ի նախագահական ընտրություններին պաշտպանեցիք Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի թեկնածությունը:

- Չեմ կարծում, թե լավ հարաբերությունների դրսեւորում կարելի է համարել այդ թվերին մի շարք ռամկավար իշխանավորների պաշտոնանկությունը, **«Ազգ»** օրաթերթի փակումը, սփյուռքում կուսակցության պառակտման փորձերը եւ վերջապես իմ ձերբակալությունը կամ էլ ատենապետի պաշտոնից հրաժարվելը:

- Հայրենիքի եւ սփյուռքի ռամկավարները միասնակա՞ն են այսօր:

- ՌԱԿ-ը եւ ՀՌԱԿ-ը քույր կուսակցություններ են: Եվ սփյուռքում, եւ հայրենիքում ռամկավարներին միավորում է գաղափարախոսությունը:

- Ո՞րն է ձեր պատկերացմամբ երկրի զարգացման ճիշտ ուղին:

- Տնտեսության վերականգնումը, սոցիալական վիճակի բարելավումը պայմանավորված է ազատ շուկայական հարաբերությունների զարգացմամբ:

ՄԱՐԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԳՈՐԻՍ

Ուսուցչի օր, մրցանակներ, գերմրցանակ

ԿԳ նախարարության կրթական բարեփոխումների կենտրոնի Սյունիքի ուսուցչի տունը եւ «Գորիսի ուսուցիչների միություն» հասարակական կազմակերպությունը (նախագահ՝ Արտաշես Տոռոզյան) Գորիսում հայտարարել էին «Տարվա լավագույն ուսուցիչ» մրցույթը՝ նախօրոք սահմանված բալային համակարգով հարցում անցկացնելով աշակերտների, ծնողների, մանկավարժների շրջանում, ողջ համայնքում: Եվ հենց ուսուցչի օրն էլ հանդիսավորությամբ ամփոփվեցին երկփուլ մրցույթի արդյունքները: 12 հանրակրթական առարկաների գծով պատվոգրերի, տարբեր հիմնարկ-ձեռնարկությունների, հաստատությունների սահմանած մրցանակների, բազում ջերմ խոսքերի արժանացան բարի համբավ ունեցող, վաստակաշատ մանկավարժներ: Գերմրցանակը անհամեմատ գերակշիռ միավորներով, հանձնվեց քաղաքի թիվ 6՝ Սերո Խանզադյանի անունը կրող դպրոցի մաթեմատիկայի ուսուցիչ Սեւադա Խոջաբաղյանին: Հետաքրքրական է նրա պատասխան խոսքը. «Ես այս ամենը համարում եմ ոչ այնքան իմ, որքան տասնամյակներ իրենց անմնացորդ դպրոցին նվիրաբերած ու երբեւէ այսօրինակ հանդիսավորությամբ չմեծարված ծնողներիս ուշացած պարգեւը, գնահատանքը: Շնորհակալ եմ նրանց եւ իմ անունից»:

Օրվա հոբելյարներն իրենց հուզախառը ելույթներում անպայման նշում էին, որ իրենց փոխարեն, իրենց տեղում կարող էին լինել դահլիճում նստած մանկավարժներից շատերը: Գուցե դա մեծարված, այդչափ գնահատված լինելու... իմունիտետի ցավալի պակա՞սն էր կամ էլ, պարզապես, արժանավորի երբեւէ վերեւից չնայելու բարձր նկարագիրը: Այնուամենայնիվ, զգում ես, որ հրամայականի պես էր հնչում Արտաշես Տոռոզյանի խոսքը. «Մեր գերխնդիրն ուսուցչին համապատասխան բոլոր ասպարեզներից էլ առաջ, համայնքի ուշադրության կիզակետում տեսնելն է»:

Եվ հաջողվում է ասես. ներկա էին ասելիք ու ընծա ունեին եւ համայնքային իշխանությունները, եւ Սյունաց թեմի առաջնորդը: Ու հետո էլ՝ դահլիճը դանդաղորեն լքող մարդիկ լավագույն ճանաչված մանկավարժներից ոչ մեկի առիթով չէին բամբասում...

ԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Գորիս

ՀԱԿԻՐՃ

Ավարտական հանդիսություն Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում

Արդեն 10 տարի Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը պատրաստում է մասնագետներ տնտեսության, քաղաքագիտության, ճարտարագիտության, առողջապահության, իրավագիտության եւ այլ ոլորտներում աշխատելու՝ ի նպաստ Հայաստանի «տնտեսության նորացման եւ կյանքի զարգացման»:

ՀԱՀ-ի այս տարվա ավարտական հանդիսությունն անցավ շուքով եւ խանդավառությամբ: Սա իսկապես տոնակատարություն էր՝ կազմակերպված խնամքով եւ ամենայն նախանձախնդրությամբ, որ հավաստիացումն էր ՀԱՀ-ի շնորհած վկայագրերի եւ կոչումների, եւ ընդհանրապես համալսարանական կրթության նկատմամբ սեփական հարգանքի եւ կարեւորության:

Արարողությանը մասնակից էին 7 ծրագրերի՝ 2001 թ. 103 շրջանավարտներ՝ ավարտական զգեստներով, համալսարանի նախագահը, փոխնախագահը, քոլեջների դեկանները, դասախոսական կազմը: Հայաստանի եւ ԱՄՆ-ի օրհներգերից հետո Մայր աթոռ Սբ. էջմիածնից ներկաներին բարեմաղթանքի եւ օրհնանքի խոսք հղեց Տեր Նավասարդ եպս. Կճոյանը: Արարողությունն անցկացրեց եւ համալսարանի գործունեությանն անդրադարձավ ՀԱՀ-ի նախագահ Հարություն Արմենյանը: Ողջույնի խոսք հնչեց Կալիֆոռնիայի համալսարանից (տեսաֆիլմ): Ելույթ ունեցավ ՀՀ ԿԳ նախարար Էդուարդ Ղազարյանը, ավարտական հանդեսի ուղերձներով հանդես եկան շրջանավարտներ Քրիստինա Բայբուրթյանը, Միհրան Սահակյանը:

Համալսարանի տասնամյակի առիթով մեդալներով պարգեւատրվեցին դոկտ. Ծովակ Ավագյանը, պրոֆ. Էդուարդ Ավետիսյանը, դոկտ. Ֆուլլերը եւ պրոֆ. Յուրի Սարգսյանը:

Ելույթ ունեցողները նշեցին համալսարանի դերը Հայաստանի կրթական համակարգում եւ կրթության միջազգային ինտեգրացման հարցում: «Մենք արտասահմանյան կրթությունը բերեցինք Հայաստան, որ դուք չգնաք այստեղից», ասաց ճարտարագիտության համալսարանի ռեկտոր Յուրի Սարգսյանը: Ներկաները նկատելի ջերմությամբ ընդունեցին ՀԱՀ-ի փոխնախագահ դոկտ. Ֆուլլերի բանաստեղծական եւ անչափ պատկերավոր ելույթը. «Աշխարհի գանձերից մեկը երիտասարդությունն է: Երբ երեխաները խաղում են, գույները չեն նկատում. նրանց սովորեցնել է պետք: Նրանց մեջ մեծ սեր կա միմյանց նկատմամբ, բայց տարիներ հետո փոխվում է անտարբերության: Ինչո՞ւ է այդպես պատահում...

... Այն, ինչ վերցնում ես՝ քեզ տալիս է կենսամակարդակ, ինչ դու ես տալիս՝ քեզ տալիս է կյանք:

Շարունակեք փնտրել ճշմարտությունը»:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Կրծքագեղձի քաղցկեղը զգաստություն է պահանջում

Մեր հանրապետությունում բարձր է կրծքագեղձի քաղցկեղով տառապող կանանց թիվը: Ուսումնասիրված կանանց շուրջ 10 տոկոսի մոտ հայտնաբերվում է չարորակ գոյացություն: Նկատի ունենալով այս վիճակագրությունը՝ Կանանց առողջության պահպանման ասոցիացիան, ՀՀ առողջապահության նախարարությունը, Հայամերիկյան մշակութային միությունը, Երեւանի պետական բժշկական համալսարանը, հայ-ամերիկյան մամոգրաֆիայի կենտրոնը հոկտեմբերին անց են կացնում «Զգաստություն կրծքագեղձի քաղցկեղի նկատմամբ» շարժումը եւ նպատակ ունեն կանանց ուշադրությունը հրավիրել կրծքագեղձի հիվանդությունների եւ հատկապես քաղցկեղի վտանգների վրա: Բոլոր հետազոտությունները սեպտեմբերի 20-ից մինչեւ հոկտեմբերի 31-ը իրականացվում են 50 տոկոս զեղչով: Կազմակերպվելու է նաեւ քայլարշավ՝ հովանավորներ գտնելու եւ անապահով կանանց հետազոտությունն անվճար կազմակերպելու համար:

Ստեղծվեց հայերեն առաջին որոնման համակարգը

Երեկ ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարությունում տեղեկացվեց ինտերնետ ցանցի Հայաստանի առաջին որոնման համակարգի ստեղծման վերաբերյալ: Այն կկոչվի «Բանբեր»: Ինչպես լրագրողներին հայտնեց «Հայհամակարգիչ» կենտրոնի տնօրեն Վահրամ Մխիթարյանը՝ յուրաքանչյուր լեզվի համար ստեղծվում են որոնման համակարգեր: Օրինակ, ռուսերենի համար դա «Ռամբլերն» է: «Բանբերը» հայերեն, ռուսերեն եւ անգլերեն լեզուների համար է լինելու: Կոնկրետ հայերեն որոնման համակարգը, ըստ «Հայհամակարգչի» տնօրենի, յուրահատուկ է:

Մամուլի ասուլիսին մասնակցում էր եւ նոր ստեղծված համակարգի մասին իր տեսակետն արտահայտեց նաեւ արդյունաբերության եւ առեւտրի փոխնախարար Արմեն Գրիգորյանը: Նա նշեց, որ նախարարությունն աջակցելու է բոլոր ընկերություններին, որոնք իրենց նորարարություններն ու առաջարկները կներկայացնեն: Իսկ որոնման համակարգն անհրաժեշտ համարեց տեղեկատվությունն արագ գտնելու համար: Լինելով նաեւ Հայաստանում ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների աջակցության խորհրդի քարտուղար, Արմեն Գրիգորյանը տեղեկացրեց, որ խորհրդի առաջիկա նիստը նվիրված է լինելու հայերենով հայկական էջերի ստեղծմանը, այսինքն՝ այս ոլորտի մասսայականացմանը Հայաստանում:

Ա. Մ.

Երկու զոհ օրը ցերեկով

Հոկտեմբերի 7-ին, ժամը 10:00-ին Էրեբունու ՆԳ բաժնում հաղորդում է ստացվել, որ Արցախի փողոցի 59 շենքի մոտ սպանություն է կատարվել: Անմիջապես դեպքի վայր մեկնած օպերատիվ խումբը պարզել է, որ 09:45-ի սահմաններում Արցախ փողոցով ընթացող դեղին ՌԱՖ մակնիշի, առանց պետհամարանիշի մեքենայի մեջ ուղեւորները կռվել են: Ծառայության մեջ եղած ՊԱՏ տեսուչները նկատելով, կանգնեցրել են նշված մեքենան: Ուղեւորները իջնելով, շարունակել են ծեծկռտուքը, որի ժամանակ նրանցից մեկը ինքնաշեն ատրճանակից կրակ է բացել եւ սպանել մեկ ուրիշ ուղեւորի՝ մեկին՝ Քալաշյան Անդրանիկին (ծնված 1957 թ.): Հանցագործը միաժամանակ կրակել է նաեւ ՊԱՏ տեսուչ, միլիցիայի ավագ լեյտենանտ Արմեն Բարսեղյանի վրա (ծնված 1965 թ.), որն էլ ոտքի մասում ստացած հրազենային վնասվածքից արյունաքամության հետեւանքով, մահացել է հիվանդանոցում: Հանցագործը եւ մյուս երկու ուղեւորները դեպքի վայրից դիմել են փախուստի:

Դեպքի կապակցությամբ հարուցվել է քր. գործ եւ միջոցներ են ձեռնարկվում հանցագործներին հայտնաբերելու:

Դիմում ենք այն քաղաքացիներին, որոնք այդ օրը, այդ ժամին եղել են դեպքի վայրում, օգնելու իրավապահ մարմիններին՝ հանցագործներին հայտնաբերելու գործում եւ շտապ դիմեն ՆԳ Էրեբունու բաժանմունքին կամ մոտակա ոստիկանական ծառայությանը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Ժողովրդագրություն

Մարդահամարի կարեւորությունն ու անհրաժեշտությունը

Այսօրվանից սկսվում է մարդահամարը Հայաստանում

Շուրջ մեկուկես տասնամյակ Հայաստանում մարդահամար չի անցկացվել: Հայաստանում վերջին մարդահամարը տեղի է ունեցել 1989 թ., որը թերի էր: Դա 1988 թ. դեկտեմբերի երկրաշարժից անմիջապես հետո էր: Ժողովրդին մարդահամարը չէր հետաքրքրում, եւ աղետի գոտում շատերը չունեին օթեւան, գիշերելու հնարավորություն: Դրան էր գումարվում ղարաբաղյան շարժումը, որին ՍՄԿԿ կենտրոնական կոմիտեի քաղբյուրոն, անձամբ կենտկոմի գլխավոր քարտուղար Միխայիլ Գորբաչովը դրականորեն չէին արձագանքում: Հասկանալի է, որ մարդահամարը չէր կարող տալ համապատասխան արդյունք, չնայած անցկացնողների մտահոգությանը:

Ուստի մարդահամարը ներկայումս խիստ անհրաժեշտություն է, թեեւ կապված է որոշակի դժվարությունների հետ: Դժվարությունները բացատրվում են ոչ միայն այդ նպատակին տրամադրվող միջոցների սղությամբ, այլեւ ժողովրդագրական իրավիճակով:

Վերջին 10-12 տարիների ընթացքում երկրում ստեղծվել է այնպիսի կացություն, երբ անհնարին է Հայաստանում մշտական բնակչության իրական ճշգրիտ թիվը եւ դրանից բխող ժողովրդագրական բնութագրությունը ներկայացնելը: Բանն այն է, որ այդ ընթացքում Հայաստանի բնակչության մի զգալի մասն արտագաղթել է:

Առանց այդ էլ ժամանակի ընթացքում հայկական գաղթօջախներ էին գոյացել ԱՊՀ տերություններում եւ առաջին հերթին Ռուսաստանի Դաշնությունում, ԱՄՆ-ում, Ֆրանսիայում, Իտալիայում, Հունաստանում, Բուլղարիայում, Ռումինիայում, Լեհաստանում, Ավստրալիայում, Կանադայում, Սիրիայում, Լիբանանում, Իրանում, Եգիպտոսում, Հնդկաստանում եւ այլ երկրներում:

Գաղթի հետեւանքով դրանցում հայ բնակչության խիստ կենտրոնացումը ուղեկցվեց աշխարհի բոլոր ծագերում նոր գաղթօջախների գոյացմամբ Արեւմտյան եւ Արեւելյան Եվրոպայի, Լատինական Ամերիկայի բոլոր երկրներում, Արաբական աշխարհում, Աֆրիկայում եւ այլուր:

Արտագաղթողները կամ լեգալ, կամ անլեգալ են: Լեգալ բնույթ կրող գաղթականների առնչությունը մարդահամարին բնական է. նրանք տեղում հաշվառման չեն ենթարկվելու, քանի որ այն երկրի քաղաքացիներն են, որտեղ գրանցված են եւ հաստատել են մշտական բնակություն: Ինչ վերաբերում է անլեգալ գաղթականներին, ապա նրանց վիճակը չափազանց բարդ է: Նրանք հիմնականում տարիներ ի վեր չբնակվելով Հայաստանում, հաշվառման մեջ են հայրենիքում եւ կազմում են նրա մշտական բնակչության անբաժանելի մասը:

Մարդահամարի ընթացքում հենց այդ անլեգալ գաղթականները ինչպե՞ս են հաշվառվելու: Ի՞նչ կլինի անլեգալ գաղթականների այն մասի հետ, որոնք, երկար ժամանակով կապը կտրել են Հայաստանից: Դիցուք նրանք մարդահամարի ընթացքում հաշվառումից դուրս մնացին եւ չհամարվեցին հանրապետության առկա բնակիչներ: Պարզ է, որ նրանց ներկայությունն անխուսափելի է: Նրանք մարդահամարի ընթացքում կարող են ներկա գտնվել եւ հսկել: Հնարավոր է նաեւ, որ անլեգալ գաղթականները Հայաստանում չգտնվելով հանդերձ, զարտուղի ճանապարհներով, ինչ-որ ձեւով գրանցվեն տեղում, եւ նրանց մասին տրվեն որոշակի տեղեկություններ նրանց հարազատների կողմից: Դա, անխոս, սխալ է եւ չի համապատասխանում մարդահամարի բուն էությանը:

Շատ դեպքերում գրանցողներն իրենք էլ կարող են թույլ տալ հայտնի խեղաթյուրում՝ չբնակվողներին որպես առկա բնակչություն ներկայացնելու հարցում: Իշխանությունն էլ իր հերթին, գրանցման հարցում, հատուկ ցուցում կարող է տալ, բնակչության թիվը բարձր մակարդակի վրա պահելու համար: Էլ ի՞նչ մարդահամար, էլ ի՞նչ իրական տվյալներ, չնայած իրական մարդահամարը Հայաստանի համար օրվա հրամայականն է: Ինչքա՞ն զգուշություն է պետք երեւույթները ճիշտ ներկայացնելու համար:

Եթե ինչ-որ չափով հորինովի մարդահամար անցկացվի, ապա խեղաթյուրում տեղի կունենա ոչ միայն բնակչության ընդհանուր թիվը ներկայացնելու տեսակետից, այլեւ կխոտորվի տարիքային բուրգը, թե որ տարիքային խմբում որքան բնակչություն է ընդգրկված, ինչքան են նախադպրոցական եւ դպրոցական տարիքի երեխաները, երիտասարդները, աշխատունակ ու թոշակառու տարիքի մարդիկ, խնամքի տակ գտնվողները եւ այլն: Բոլոր դեպքերում բնակչության թիվն ինչքան էլ պակաս ստացվի, պետք է ելնել ռեալ իրականությունից, որպեսզի կարողանանք ճիշտ հարաբերակցություն սահմանել աշխատող եւ ոչ աշխատունակ տարիքի բնակչության ընդհանուր թվաքանակի միջեւ: Կխեղաթյուրվի նաեւ բնակչության սեռատարիքային կազմը՝ աշխատանքային բնույթի տեսակետից: Օրինակ, որքա՞ն մարդիկ են զբաղված տարբեր մասնագիտությունների գծով, որքա՞ն նյութական արտադրության եւ ոչ արտադրական ոլորտների ճյուղերում: Առկա բնակչությունից որքա՞նն են բարձր որակավորում ունեցող բանվորները եւ որակավորում չունեցողները, որքա՞նն են ինժեներները, բժիշկները, մանկավարժները, տնտեսագետները, իրավաբանները, ինչքա՞նն են գործազուրկ, դրանք տարիքային ո՞ր խմբերի մեջ են եւ այլն, եւ այլն:

Մարդահամարի ընթացքում հնարավոր կլիներ խուսափել այս երեւույթներից, եթե արտագաղթը լիներ չափավոր, տեղի չունենար ինքնաբերաբար տարեցտարի ավելացող մասշտաբներով: Եվ եթե երեւույթների ընթացքը, ով գիտի, բարվոք դրսեւորվեր, ժամանակի ընթացքում, թե լեգալ, թե անլեգալ գաղթականների մի մասը կարող էր վերադառնալ հայրենիք: Հայաստանում իրավիճակը որքան ուշ կարգավորվի, այնքան անհավանական կլինի նրանց վերադարձը: Բավական է ասել, որ միգրացիայի բացասական մնացորդը կազմել է Հայաստանի ընդհանուր բնակչության մեկ երրորդը:

Իհարկե, արտագաղթը որոշակիորեն ազդեց նաեւ բնակչության ծննդաբերության մակարդակի եւ բնական աճի վրա: 1990 թ. ծնված շուրջ 80 հազարի փոխարեն 2000 թ. ծնվել է 34163 երեխա: Արտագաղթը եւ ցածր ծնունդը հակասում են երկրի պաշտպանունակության եւ ռազմական հզորության շահերին: Այն ընդգրկում է, առաջին հերթին, զինակոչային տարիքի երիտասարդությանը: Նախորդ տասնամյակի համեմատությամբ 2010 թ. զինակոչային տարիքի երեխաների թիվը կպակասի 2-2,5 անգամ: Հանրապետությունում հասարակությունն արտադրողից, մասամբ, վեր է ածվում սպառողի, ավելանում են խնամքի տակ գտնվող ծերերը, քանի որ երիտասարդությունը արտագաղթի մեջ է, իսկ մի զգալի մասն էլ չի աշխատում:

Հայաստանի շահերը թելադրում են գաղթի ընթացքում ընդգրկվել արտաքին աշխատանքի շուկայում եւ շուկայի հետ փոխսերտաճել տեսական հիմունքներով: Դա աշխատանքի շուկայի գերլարված իրավիճակից դուրս գալու ուղիներից մեկն է, որը մեծապես կնպաստի բնակչության իրական հաշվարկին:

Աշխատանքի միջազգային բաժանման մեջ Հայաստանը կարող է օգտագործել իր աշխատանքային ներուժը: Որոշելով դրա չափերը, պետությունը պետք է նպաստի բարձր որակավորում ունեցող աշխատուժի ժամանակավոր արտահանությանը, համապատասխան նախադրյալներ ստեղծի աշխատանքային ներուժի որակավորման մակարդակը աստիճանաբար միջազգային չափանիշներին մոտեցնելու համար, մշակի բանական ռազմավարական քաղաքականություն միջազգային մասշտաբներով աշխատուժի արտագաղթի եւ ներգաղթի համար:

Աշխատուժի արտահանման գաղթի կազմակերպումը, զանգվածային հոսքերի ուղղությունների որոշումն ու կարգավորումը Հայաստանի գաղթի քաղաքականության ոլորտից գրեթե դուրս է թողնվել, այն կարող է լինել միանգամայն նոր երեւույթ: Հանրապետության համար աշխատուժի ժամանակավոր արտագաղթի քաղաքականության առանցքը պետք է դառնան արտագաղթող բնակչության հավաքագրումը, ուղղվածության ապահովումը, որը բացառապես հետապնդի ազգային խնդիրների եւ շահերի լուծման նպատակ: Նման արտագաղթը, հաճախ, դիտվում է «ավելցուկ» բնակչությունից եւ «ավելցուկ» աշխատուժից ազատվելու միջոց:

Պետական մակարդակով աշխատուժի ժամանակավոր արտագաղթի ուղին չափազանց կարեւոր է նաեւ երկրի ներսում աշխատանքի շուկան ձեւավորելու եւ կարգավորելու առումով:

Արտագաղթը մեծապես ազդել է ծնվող երեխաների թվի վրա: Արտագաղթի խոշոր չափերի հետ ծննդի մակարդակի վրա ազդել են նաեւ նյութական վատ պայմանները եւ սոցիալ-տնտեսական գործոնների վատ դրսեւորումը: Տեղի են ունենում ծննդի հետ կապված չարդարացված ծախսեր ու չարաշահումներ, այդ թվում՝ հիվանդանոցներում: Ամուսնացող զույգերն ունենում են մեկ կամ լավագույն դեպքում երկու երեխա: Դրա հետ մեկտեղ, երեխաների թիվը նվազում է երիտասարդության, մասնավորապես, աղջիկների չամուսնանալու հետեւանքով: «Ամուսնության շուկայում» բարձրանում է աղջիկների առաջարկը, իջնում՝ պահանջարկը: Աղջիկների որոշ մասն ուշ է ամուսնանում կամ բնավ չի ամուսնանում, տղաները, թեեւ ուշ, բայց, այնուամենայնիվ, ամուսնանում են իրենց կամքով եւ ունենում են քիչ երեխաներ: Բանն այն է, որ նրանք, մեծ մասամբ, ամուսնանում են ոչ թե իրենց սերնդակից աղջիկների, այլ իրենցից շատ երիտասարդ (5-10 տարով փոքր) աղջիկների հետ եւ ունենում թվով քիչ երեխաներ: Իսկ տղաների սերնդակից աղջիկներին, մեծ մասամբ, ամբողջ կյանքի ընթացքում, չի վիճակվում մայր դառնալ:

Հայ բնակչության թիվը նվազում է նաեւ խառն ամուսնությունների հետեւանքով: Արտագաղթի մեջ գտնվող տղաներն ամուսնանում են այլ ազգության աղջիկների հետ, ծնված երեխաները, մեծ մասամբ, գրանցվում են որպես այլազգի: Աղջիկների համար, իհարկե, շատ լավ կլինի ամուսնանալ իրենց ազգությանը պատկանող տղաների հետ: Բայց, այնուհանդերձ, առաջին պլան է մղվում ամուսնությունը: Նրանց համար արդեն միեւնույն է, ամուսնանում են սեփակա՞ն ազգի տղաների հետ, թե՞ ընտրում են խառն ամուսնություն, միայն թե մայր դառնան:

Արտագաղթի պայմաններում ավելանում են նաեւ ամուսնալուծությունները, թեեւ հայ ժողովրդին հատուկ է եղել աշխարհում ամենացածր ամուսնալուծությունը: Վերջինս բացատրվում էր նրանով, որ հայ ընտանիքները մեծ են եղել, երեխաների թիվը՝ շատ: Ամուսինները միմյանց հետ ինչքան էլ վատ հարաբերությունների մեջ լինեին, շատ դեպքերում, ծանր ու թեթեւ էին անում եւ որոշակի ժամանակից հետո անախորժությունները մատնում էին մոռացության: Նրանք միշտ խորհում էին, որ բաժանվելու եւ նոր ընտանիք կազմելու դեպքում իրենց երեխաները կմնան խորթ մոր կամ խորթ հոր «հոգածությանը»: Դա, վերջին հաշվով, քննություն չէր բռնում, եւ հաղթում էր առողջ բանականությունը:

Իսկ այժմ, որոշակի իմաստով, մեծ մասամբ, այլ է ընտանիք կազմելու ընթացքը. կամ մեկ երեխա են ունենում, կամ բնավ չեն ունենում, երբ ամուսնալուծությունը «հոգս չէ»: Միայնակ մոր կարգավիճակով երեխաների հոգսը դարձել է սովորական երեւույթ:

Աղջիկների մի մասն էլ չի կարողանում ամուսնանալ կյանքում տեղ չունենալու, հաճախ աշխատանք չգտնելու եւ ապրուստ չհայթայթելու պատճառով: Քիչ չեն դեպքերը, երբ նրանք մի կերպ մեկնում են արտասահման եւ զբաղվում մարմնավաճառությամբ:

Ազգը, թեկուզ որքան էլ քաղաքակիրթ ու համապատասխան կրթական մակարդակ ունենա, կանգուն է ոչ միայն իր մշակույթով, ստեղծած նյութական եւ հոգեւոր արժեքներով, այլեւ սերունդների հաջորդափոխությամբ, նրա բնական աճով:

Այնուհանդերձ, եթե արտագաղթի մասնաբաժինը խիստ փոքրանան, նոր դարի սեմին սպասվում է ծնվող երեխաների բացարձակ թվի աճ ամուսնացողների թվաքանակն ավելանալու եւ խառն ամուսնությունները նվազագույնի հասցնելու շնորհիվ: Երրորդ հազարամյակի առաջին տասնամյակում ընտանիքների կազմում եղանակ կստեղծի ամբողջ 1980-ականների բարձր ծնունդը: Այդ ընթացքում տարեկան ծնվում էին 78-80 հազար երեխաներ: Նրանց մի մասը, անշուշտ, այսօր հայրենիքում չէ, բայց միեւնույն է, 21-րդ դարի սկզբներին ծնվող երեխաների բացարձակ թիվն ավելանալու միտում կդրսեւորի:

1980-ական թվականների ամբողջ ընթացքի եւ 1990-ականների երկու տարիների բարձր ծնունդը փոքր-ինչ կաշխուժացնի նորածինների երեւան գալը, որ ելեւէջներով կարտահայտվի ոչ միայն նոր դարի առաջին, այլեւ երրորդ եւ հինգերորդ տասնամյակների ընթացքում, հաջորդաբար դրսեւորելով մարվող ալիքի անդրադարձ: Գալիք տարբեր տասնամյակներում ծնունդը կարող է ավելանալ կամ նվազել, սակայն ընդհանուր միտումը կշարունակվի, քանի որ 20-րդ դարի վերջին արտագաղթող բնակչության բացասական մնացորդը, ինչպես նկատեցինք, կազմում էր շուրջ 1 մլն 250-1 մլն 270 հազար մարդ: Ծննդի նվազումը տեղի կունենա նոր դարի երկրորդ, չորրորդ եւ վեցերորդ տասնամյակների ընթացքում: Դա պայմանավորված է 1994 թ. մինչեւ օրս սկիզբ առած ցածր ծնունդով, այդ թվականից հետո ծնվածներն ամուսնության տարիք կթեւակոխեն երկրորդ տասնամյակի ընթացքում: Արդեն նկատեցինք, որ 2000 թ. ծնվել է 1990 թվի ծնվածների միայն 38,8 տոկոսը:

Վաղը, մյուս օրը, երբ կյանքն իր պահանջները կթելադրի, ջրի երես դուրս կգան պետական մարմինների վարած քմահաճ քաղաքականության շատ կողմեր, հոսանքն իր հետ կսրբի եւ կտանի այսօրվա չափանիշներով հարցերը «լուծելու» կամային մեխանիզմներն ու մոտեցումները, կիշխեն իրավական օրենքները, որոնց առջեւ հավասար պատասխանատվություն կկրեն բոլորը՝ վերից վար, հասարակությունը կմտնի իր սովորական զարգացման բնականոն հունի մեջ եւ օրինականության պահպանումը կդառնա համընդհանուր երեւույթ: Անշուշտ, դա կպահանջի ժամանակ՝ հասարակության եւ տնտեսության կառավարման ժողովրդավարական հիմունքների լիակատար հաղթանակ, այսինքն՝ գործունեության ազատություն, տնտեսության զարգացման ներքին օրինաչափությունների եւ օրենքների տրամաբանական զարգացման ընթացքի բացահայտում, դրանց պահանջներից բխող կառավարման քաղաքակիրթ վարվելաձեւ, խելամիտ մոտեցում եւ գործելակերպ: Դրանով իսկ, այդ ընթացքում խիստ կնվազի արտագաղթը, եւ հնարավոր է, որ աշխուժանա ներգաղթը, եւ բնակչության վերարտադրությունը կընկնի իր նորմալ հունի մեջ, կավելանա ընդհանուր թվաքանակը:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ԽՈՋԱԲԵԿՅԱՆ
ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս

Ջորջ Բուշ. «Խաղաղությունն ու ազատությունը կհաղթեն»

Բեն Լադեն. «Ամերիկան խաղաղ չի ապրի»

ԱՄՆ-ի հայտարարած հակաահաբեկչական պատերազմի տպավորիչ քայլը դարձավ «Անխախտ ազատություն» ռազմական գործողությունը, որը սկսվեց կիրակի օրը, Քաբուլի ժամանակով ժամը 21:30-ին: Այդ պահից մինչեւ երկուշաբթի առավոտյան ժամը 5:45-ը Հնդկական օվկիանոսում գտնվող Դիեգո Գարսիա կղզուց թռած անգլո-ամերիկյան օդանավերը հեռակառավարվող ռումբեր էին նետում Աֆղաստանի քաղաքների վրա, իսկ Արաբական ծովում գտնվող 25 ռազմանավերից թեւավոր հրթիռներ էին արձակվում: Հարձակումից առաջ ԱՄՆ-ի նախագահ Ջորջ Բուշը խորհրդակցել էր Ֆրանսիայի եւ Ռուսաստանի նախագահներ Ժակ Շիրակի եւ Վլադիմիր Պուտինի, Գերմանիայի, Մեծ Բրիտանիայի եւ Իսրայելի վարչապետներ Գերհարդ Շրյոդերի, Թոնի Բլերի եւ Արիել Շարոնի հետ: Հաղորդվում է նաեւ, որ անվտանգության նկատառումներով ներկայումս անհայտ է պահվում ԱՄՆ-ի փոխնախագահ Դիկ Չեյնիի տեղը:

Քաբուլում գործող միջազգային միակ լրատվամիջոցը Կատարի «Ալ Ջեզիրա» արբանյակային հեռուստաալիքն է, որը տեղեկացնում է Քաբուլ, Ղանդահար, Ջալալաբադ, Մազարի Շարիֆ, Ֆարահ, Կունդուզ քաղաքների ռմբակոծումների մասին: Մասնավորապես պայթյուններ են արձանագրվել Քաբուլի եւ Ղանդահարի օդանավակայաններում: Թալիբների հաղորդած տեղեկությունների համաձայն, այդ երկու քաղաքներում զոհվել են հարյուրավոր մարդիկ: Աֆղանստանից «Իզվեստիայի» ստացած տվյալները վկայում են, որ անգլո-ամերիկյան հարձակման հետեւանքով Աֆղանստանում ոչնչացվել են մոտ 150 թիրախ եւ օբյեկտ:

Ամերիկյան պաշտոնական աղբյուրները պնդում են, թե հարձակումների թիրախները թալիբների հակաօդային պաշտպանության մարտկոցներն են, ռազմական մյուս օբյեկտները եւ ահաբեկիչների պատրաստման ճամբարները: Այդուհանդերձ, Հռոմում բնակվող Աֆղանստանի նախկին թագավոր Զահիր Շահը խորին հիասթափություն է արտահայտել ռմբակոծումների առնչությամբ: Պակիստանն ափսոսանք է հայտնել, որ դիվանագիտական ջանքերով չհաջողվեց Քաբուլի ղեկավարներին համոզել կատարելու «միջազգային հանրության պահանջները»: Իրանական Իռնա լրատվական գործակալության տարածած հայտարարության մեջ խստիվ դատապարտվում են անգլո-ամերիկյան ուժերի «անընդունելի» գործողությունները: «Լիբերասիոն» թերթը գրում է, որ Եվրամիության երկրների ղեկավարները պատրաստվում են օժանդակելու Աֆղանստանում ձեռնարկված ռազմական գործողություններին: Ռուսաստանի արտգործնախարար Իգոր Իվանովը հայտարարել է, թե ահաբեկիչները դաժան պատասխանատվության կենթարկվեն, որտեղ էլ նրանք լինեն:

Կիրակի օրը Աֆղանստանի ռմբակոծումներից առաջ թալիբները հայտարարել էին երկրի տարածքում անօրինական կերպով հայտնված բրիտանացի լրագրողուհի Իվոն Ռիդլիին ազատ արձակելու մասին: Նրանք նաեւ պատրաստակամություն էին հայտնել բեն Լադենին դատելու Աֆղանստանի իսլամական դատարանում, եթե նրա դեմ բավարար ապացույցներ լինեն: Սակայն Սպիտակ տան փոխխոսնակը հայտարարեց. «Այլեւս չենք բանակցելու: Պահանջում ենք հանձնել բեն Լադենին եւ «Ալ Ղաիդայի» անդամներին, փակել ահաբեկիչների ճամբարները եւ ԱՄՆ-ին թույլ տալ ստուգումներ անցկացնել այնտեղ, ազատ արձակել մարդասիրական կազմակերպությունների ձերբակալված անդամներին»:

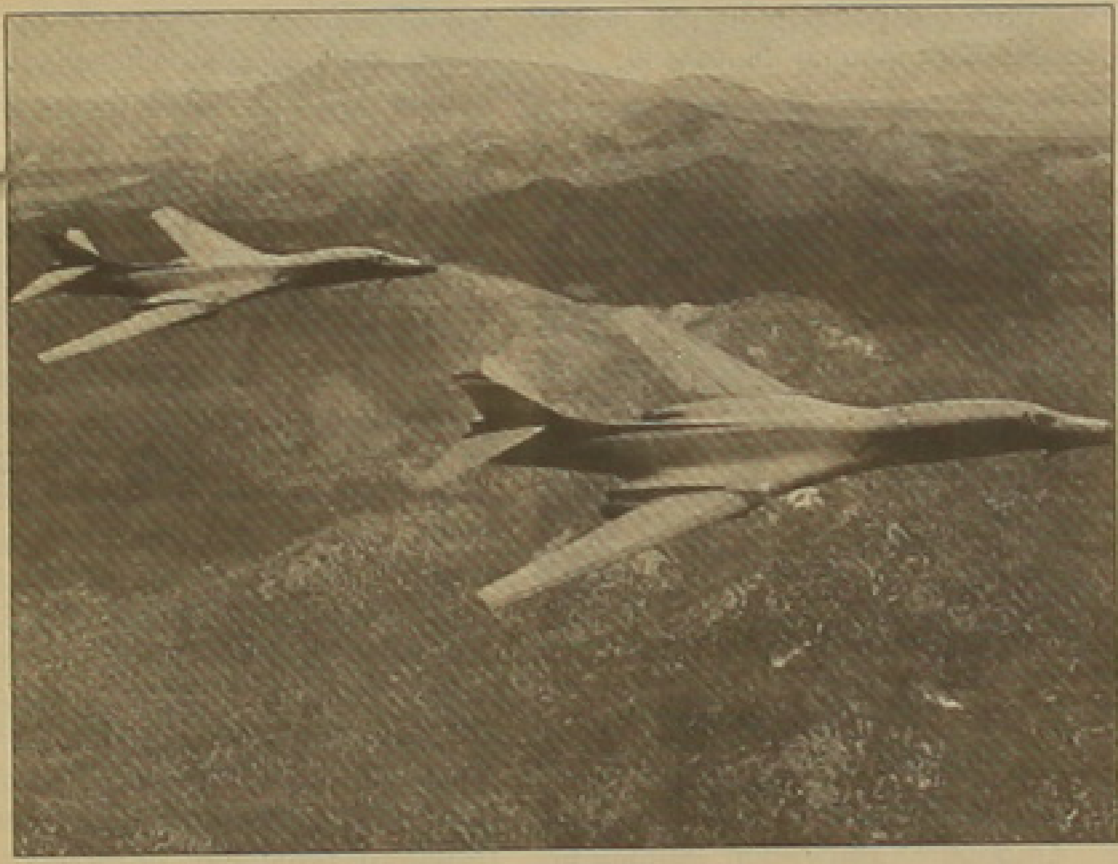

Օդային հարձակման կապակցությամբ ունեցած հեռուստաելույթում ԱՄՆ-ի նախագահ Ջորջ Բուշը մասնավորապես հայտարարեց. «Խաղաղությունն ու ազատությունը կհաղթեն»: Ինչպես տեղեկացնում է «Ֆիգարո» թերթը, Եվրոպայի եւ Մերձավոր Արեւելքի շատ երկրներում ուժեղացվել են քաղաքների անվտանգության միջոցառումները: ԱՄՆ-ում դաշնային ոստիկանությունը բերված է առավելագույն զգոնության վիճակի: Դժվարացվել է բեռնատար ավտոմեքենաների մուտքը Նյու Յորքի կենտրոն:

«Ալ Ջեզիրան» հեռարձակել է օդային գրոհից առաջ բեն Լադենի արած հայտարարությունը: Թիվ մեկ ահաբեկիչ հայտարարված բեն Լադենն իր խոսքում ալլահին շնորհակալություն է հայտնում ԱՄՆ-ի ներկայիս վիճակի համար: «Այսօր Ամերիկան ներկայանում է իբրեւ տառապյալ, բայց մենք նվաստացվել եւ արհամարհվել ենք 80 տարի շարունակ, ասում է բեն Լադենը: Այս օրերին իսրայելական տանկերը պաղեստինցիներին սպանում են Ջենինում, Ռամալլահում, Ռաֆահում, Բեյթ Ջալա եւ այլ քաղաքներում, եւ ոչ ոք բողոքի ձայն չի բարձրացնում: Բայց երբ սուրը կախվեց Ամերիկայի գլխին, կեղծավորներն աղմուկ բարձրացրին: Նրանք պաշտպանում են ավելի շուտ դահճին, քան զոհին: Նրանք սուտ են ասում աշխարհին, ասելով, թե պայքարում են ահաբեկչության դեմ: Ճապոնիայում հարյուր հազարավոր զոհեր եղան, իսկ նրանք ասում են, թե դա համաշխարհային ոճիր չէր: Բայց երբ Աֆրիկայում 15 ամերիկացի սպանվեց, Աֆղանստանն ու Իրաքը ռմբակոծվեցին... Ես երդվում եմ ալլահի առջեւ, որ Ամերիկան խաղաղ չի ապրի, քանի դեռ խաղաղություն չի հաստատվել Պաղեստինում եւ անհավատների բանակը չի հեռացել Մուհամմեդի հողից»:

ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆ

ԱՐՁԱԳԱՆՔՆԵՐ

Իրանն անընդունելի է համարում Աֆղանստանի ռմբակոծումները

ԹԵՀՐԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ - ԻՐԱՆԻ ՁԱՅՆ: Իրանի ԱԳՆ խոսնակ Համիդ Ասեֆին հոկտեմբերի 7-ի գիշերը մտահոգություն է հայտնել Աֆղանստանում ԱՄՆ ծավալուն գործողությունների կապակցությամբ: «Այդ հարձակումները, որոնք տեղի են ունենում առանց նկատի առնելու աշխարհի ու հատկապես իսլամական երկրների հասարակական կարծիքը եւ վնասում են Աֆղանստանի անմեղ ու բռնադատված ժողովրդին, անընդունելի են: ԱՄՆ-ը պարտավոր է հարգել Իրանի տարածքային ամբողջականությունը եւ օդային ու ծովային սահմանները ու խուսափել դրա խախտմանը հանգող որեւէ քայլից»,- ասել է Ասեֆին:

Ըստ «Իրանի ձայն»-ի, ԱՄՆ-ը որեւէ փաստաթուղթ չի ներկայացրել սեպտեմբերի 11-ի դեպքերին որեւէ երկրի կամ խմբի դերակատարման մասին:

Պաղեստինի ոստիկանները կրակել են ցուցարարների վրա

Երեկ Գազայում հազարավոր պաղեստինցիներ դուրս էին եկել փողոց՝ աջակցելու համաշխարհային ահաբեկիչ Ուսամա բեն Լադենին: Պաղեստինի ոստիկանները ցրել են ցուցարարներին՝ կրակելով եւ գազ արձակելով: Ցուցարարներից հինգը վիրավորվել է:

Պաղեստինի ղեկավար Յասեր Արաֆաթը հայտնել է, որ ԱՄՆ-ի հարձակումից առաջ ինքը դիմել է պաղեստինցիներին եւ արգելել մասնակցել ընդդիմության ցույցերին, իսկ Գազայի «Համաս» ահաբեկչական կազմակերպության ներկայացուցիչն ասել է, որ իրենք աջակցում են բեն Լադենին եւ թույլ չեն տա անարգել իսլամն ու իսլամական ժողովրդին:

Լուսանկարը հաստատում է հրթիռահարվածի վարկածը

«Իզվեստիայի» լուսանկարիչ Վիկտոր Կլյուշկինին հաջողվել է լուսանկարել Սեւ ծովից հանված ռուսական «Տու-154» օդանավի իրանի հատվածներից մեկը, որի վրա լավ երեւում են կլոր անցքեր: Դրանք կարող են լինել անհայտ առարկայի բեկորների ուժգին հարվածների հետքեր: Թերթի երեկվա համարում տպագրված լուսանկարում նկատելի է, որ անցքերի եզրերը թեքված են դեպի ներս: Դա վկայում է, որ հարվածը եղել է օդանավի իրանի դրսի կողմից: Այսպիսով, բացառվում է օդանավի ներսում ահաբեկչության իրականացման վարկածը:

Ի դեպ, ռուսական լրատվամիջոցները կիրակի երեկոյան հաղորդեցին, որ «Տու-154»-ի աղետի օրը՝ հոկտեմբերի 4-ին Ուկրաինայի օդուժի զորավարժությունների ընթացքում Ղրիմից արձակված «Երկիր-օդ» դասի SS-200 հրթիռներն ունեն մինչեւ 300 կմ հեռահարություն եւ թիրախին հարվածելուց առաջ մասնատվում են:

Պ. Ք.

Մեծ Բրիտանիայում փորձում են վերականգնել ինքնության վկայականը

Բրիտանացի ոստիկանները մոտ ժամանակներս գուցե ստիպված լինեն վերհիշել «Ձեր փաստաթղթե՛րը» արտահայտությունը, որն այդ երկրում մոռացված է արդեն հինգ տասնամյակ: Բանն այն է, որ ներքգործնախարար Դեւիդ Բլանքեթը ներկայումս ուսումնասիրում է բրիտանացիների ինքնության վկայականները վերականգնելու հնարավորությունը:

Անձը հաստատող փաստաթղթերը Մեծ Բրիտանիայում զանգվածաբար կիրառվել են միայն երկու համաշխարհային պատերազմների տարիներին: Դեռ վերջերս երկիրը պարծենում էր նրանով, որ Եվրամիությունում ինքնության վկայական չունեցող սակավաթիվ պետություններից (Իռլանդիա, Շվեդիա, Նորվեգիա) մեկն է: Այդ փաստաթղթի բացակայությունը եւ անանուն հանդես գալու իրավունքը բրիտանացիներն ավանդաբար համարում են իրենց հիմնարար ազատություններից մեկը:

Քաղաքացիների հաշվառում Մեծ Բրիտանիայում իրականացվել է միայն երկու աշխարհամարտերի ընթացքում: Այն ժամանակ ինքնության վկայականներն անհրաժեշտ միջոց էին դասալիքներին, գերմանական լրտեսներին եւ մթերաբաշխման կարգը խախտողներին բացահայտելու համար: Երկրորդ աշխարհամարտի ավարտից հետո գերագույն դատարանի նախագահ լորդ Գոդարդը երկյուղում էր, որ ժողովրդի դժգոհությունը հարուցող փաստաթղթերի պահպանումը կարող է լարել բնակչության եւ ոստիկանության փոխհարաբերությունները: 1952 թ. վարչապետ Ուինսթոն Չերչիլը վերացրեց ինքնության վկայականները: 1995 թ. պահպանողական վարչապետ Ջոն Մեյջորը որոշեց վերջ դնել բրիտանացիների բացառիկությանը եւ վերականգնել վկայականները: Սակայն կառավարության շարքերում պառակտումն այնքան մեծ էր, որ հրաժարվեցին նույնիսկ փորձնական կարգով որեւէ միջակ քաղաքում փաստաթղթեր մտցնելու մտքից: Բացի դրանից, միջոցառումը շատ թանկ կնստեր. 60 մլն անկեղծելի պլաստիկ քարտ պատրաստելու եւ ոստիկանության բաժանմունքներում քաղաքացիական կացության տեղեկագիտական համակարգ ստեղծելու համար կպահանջվեր 475 մլն ֆունտ ստեռլինգ:

Այսօր բրիտանական մամուլում եւ քաղաքական ղեկավարների հայտարարություններում հաճախ այն միտքն է արտահայտվում, թե երկիրը կրկին պատերազմի մեջ է, ուստի հարկավոր է վերականգնել ինքնության վկայականները: Ահաբեկչությունների վտանգը բրիտանացիներից շատերին այժմ ստիպում է կամովին հրաժարվել որոշ ազատություններից: «News of the World» թերթում հրապարակված հարցման արդյունքների համաձայն, այսօր երկրի բնակչության 85 տոկոսը կողմ է փաստաթղթերի վերականգնմանը: «Բրիտանացիներն արդեն իսկ վարժվել են փողոցներում իրենց ամեն քայլին հետեւող հազարավոր տեսախցիկների գոյությանը», գրում է «Լիբերասիոն» թերթը, միաժամանակ շեշտելով, որ ներքգործնախարար Բլանքեթի ծրագիրը մտահոգում է իրավապաշտպաններին եւ խորհրդարանականներից շատերին:

Լիբերալ-դեմոկրատների համագումարն օրերս դատապարտեց խիստ միջոցառումների ծրագիրը, որը կարող է լինել տեւական, բայց անարդյունավետ: «Չեմ տեսնում, թե դա ինչպես կկանխի ահաբեկչությունը: Եթե վկայականներ ունենայինք, ի՞նչ կփոխվեր Նյու Յորքի եւ Վաշինգտոնի ահաբեկչությունների մեջ», հարցրեց այդ կուսակցության արտաքին քաղաքական կապերի պատասխանատու Մենզի Քեմփբելը:

Փորձագետները մասամբ հաստատում են նրա թերահավատությունը: Այժմ հայտնի է, որ ԱՄՆ-ում ահաբեկչություններ իրականացրած 19 մահապարտներից առնվազն 7-ի փաստաթղթերը կեղծ են եղել:

Միակ ոլորտը, որտեղ ինքնության վկայականը կարող է օգտակար լինել, անօրինական ներգաղթի կասեցումն է: Ներկայումս փաստաթղթերի ստուգումներ կատարվում են միայն Հյուսիսային Իռլանդիայում: Եթե դրանք իրականացվեն ամբողջ Մեծ Բրիտանիայում, ապա ընդհատակյա ներգաղթյալները վաղ թե ուշ կբացահայտվեն: Սակայն այստեղ էլ դժգոհում են ազգային փոքրամասնությունների առաջնորդները՝ փաստաթուղթը համարելով ազատության սահմանափակում: Արդարության շարժման ղեկավարները նույնիսկ հայտարարել են, թե ներքգործնախարարի ծրագրի ընդունման դեպքում իրենք քաղաքացիական անհնազանդության արշավ կծավալեն:

Պ. Ք.

Մշակույթ

Հարյուր աշխարհ մեկ մարդու մեջ

Սեդա Մարյանի դիմանկարը

Անչափելի ծանր է եղել ՀՀ վաստակավոր արտիստուհի Սեդա Մարյանի (Մելիք-Քալանթարյան) մանկությունը: Դեռ դպրոցական էր, երբ 37-ը տարավ նրա ծնողներին: Հանապազօրյա հացը վաստակելու անհրաժեշտությամբ Սեդան մի համեստ աշխատանք գտավ Ազգային գրադարանում: Համատեղելով ուսումը եւ աշխատանքը, ավարտեց Կոնսերվատորիայի վոկալ բաժինը: Կոնսերվատորիայի 3-րդ կուրսի ուսանող էր, երբ հրավիրեցին Պարոնյանի անվան երաժշտական կոմեդիայի թատրոն: Առաջին բեմելից արդեն պարզ դարձավ նորեկի արտիստական խառնվածքը: Տարակույս չկար, որ թատրոն է եկել քնարական շնչի հերոսուհիներ մարմնավորող ցանկալի երգչուհին:

Մարյանի բախտը բերեց. նա չճաշակեց սկսնակ դերասանուհու փշոտ ճանապարհի դառնությունները: Բեմական առաջին քայլերից նրան նեցուկ եղան հայ թատրոնի մեծ երախտավորներ Վարդան Աճեմյանը եւ Թաթիկ Սարյանը: Աճեմյանի «Հին հիվանդություն» եւ «Ատամնաբույժն արեւելյան», Թաթիկ Սարյանի «Գնչուների բարոնը» ներկայացումներում Սեդան կատարեց Վարդանուշի, Երանյակի եւ Արսենայի դերերգերը, որոնք երիտասարդ երգչուհու համար դարձան դերասանի վարպետության իսկական դպրոց:

Վարդան Աճեմյանը «Ատամնաբույժն արեւելյանը» բեմադրեց՝ դասական երկին արդիական հնչեղություն տալու միտումով: Վարպետի հսկողությամբ, Սեդայի կատարմամբ, Երանյակի կերպարն ստացավ նոր բովանդակություն: Սկսնակ դերասանուհի-երգչուհին կարողացավ ոչ միայն գոհացնել իր ուսուցչին, այլեւ գրավեց մամուլի եւ հանդիսատեսի ուշադրությունը: Աճեմյանը հղկեց եւ զարգացրեց արտիստուհու բնածին ընդունակությունները, հաղորդակից դարձրեց թատերարվեստի գաղտնիքներին: Անփորձ սկսնակ երգչուհին սպունգի նման կլանում էր այն ամենը, ինչ տալիս էր մեծ դերասանապետը: Սեդան խորին երախտագիտությամբ է հիշում մեծն Աճեմյանի հետ համատեղ աշխատանքները, դրանք համարում է իր բեմական կյանքի գլխավոր դասընթացները:

Ս. Մարյանը Պարոնյանի անվան երաժշտական կոմեդիայի թատրոնում, ազգային եւ համաշխարհային օպերետային խաղացանկից մարմնավորել է շուրջ 100 դեր, արարել է անմոռաց կերպարներ: Ամենախիստ ընտրությամբ անդրադառնանք մի քանիսին:

Սեդան երիտասարդական անմիջականությամբ էր կատարում Չրբաշյանի «Երազիկ» օպերետում հերոսուհու դերերգը: Արտիստուհուն հաջողվել է լիովին բացահայտել Երազիկի բարդ հոգեբանական կերպարը, որը վկայում է Մարյանի լայն հնարավորությունների մասին: Երկրորդ գործողությունում՝ «Մի աչքիս ժպիտ, մի աչքիս արցունք» մեներգն առանձնանում էր դերերգից իր դրամատիկ ընթացքով: Կատակերգական միջոցներով լուծված ներկայացման մեջ վերոհիշյալ մեներգը թանձր դրամատիկական վրձնահարված էր, որը բացահայտում էր Երազիկի ներաշխարհը, ամբողջացնում նրա կերպարը: Բրեխտի «Երեք գրոշանոց օպերա» ներկայացման մեջ Մարյանն անձնավորում էր անսպասելի դերավիճակներով լի Պոլլիի դժվարին դերը: Առաջին հայացքից Պոլլի-Մարյանը իր Մեքիով (Կ. Խաչվանքյան) տարված ռոմանտիկական, քնարական խառնվածքով աղջիկ էր, բայց երբ բանը հասնում էր գործելուն, երբ շոշափվում էր նրա անձնական շահը, Պոլլի-Մարյանը ցուցադրում էր իր գիշատիչ դեմքը, այստեղ նա իր հոր հարազատ դուստրն է: Մարյանը գտել էր բրեխտյան զոնգերի (երգերի) կատարման կերպը: Արտիստուհին հեշտությամբ էր հանդիսատեսին հասցնում զոնգերի խորիմաստ մտքերը: Մարյանը Պոլլիի դերում բացահայտեց իր արվեստում մինչ այդ աննկատ կողմերը, գտավ նոր գույներ, որոնք մինչեւ Պոլլին չկային Մարյանի ներկապնակում: Արտիստուհին կարողացավ բացել Պոլլիի բնավորության առաջին հայացքից աննկատ ծալքերը:

Կալմանի սքանչելի օպերետներում Սեդան մարմնավորել է. «Բայադերայում»՝ Օդետա, «Մոնմարտրի մանուշակում»՝ Վիոլետա, «Սիլվայում»՝ Սիլվա, որոնք արտիստուհու ստեղծագործական դիմանկարի համար ունեցան բախտորոշ նշանակություն:

Կալմանի «Սիլվա» օպերետի զորեղ արտահայտչամիջոցներից մեկը վալսն է՝ երգահանի քնարական փոխհարաբերությունների զարգացման գլխավոր միջոցը: «Հիշում ես դու...» թախծոտ վալսը Մարյանի կատարմամբ ներկայացման լավագույն հատվածներից էր, որը բերում էր տրամադրություն, բազմապատկում էր քնարական շունչը եւ բնութագրում էր հերոսուհուն: Մարյանի Սիլվան իր հոգեկան կերտվածքով, մարդկային արժանապատվությամբ մի բացառիկ բողոք է տիրող բարքերի դեմ: Սիլվան վկայեց, որ հասունացել է արտիստուհու տաղանդը, կատարելագործվել է վարպետությունը:

Սեդա Մարյանի Սիլվան Պարոնյանի թատրոնի պատմության ոսկե էջերից մեկն է:

Անցյալ դարի 60-ական թվականներին օպերետային ժանրը որակական փոփոխություն ապրեց: Ժանրի լավագույն ավանդույթների զարգացման ճանապարհով ծնունդ առավ նորը՝ մյուզիքլը:

Մեր թատրոնն անմասն չմնաց նորությունից եւ իրար հետեւից բեմադրեց «Իմ չքնաղ լեդի», «Մարդը Լամանչից» եւ «Սեւ վիշապ» մյուզիքլները: Հիշարժան այս տարիներին Մարյանը գտնվում էր ստեղծագործական ուժերի ծաղկման շրջանում եւ իրար հետեւից բարձր մակարդակով անձնավորեց Էլիզի, Դուլսինեայի եւ Անժելիկայի դերերգերը:

«Իմ չքնաղ լեդի» ներկայացման բեմադրող մեծանուն Կարպ Խաչվանքյանն առաջնախաղից հետո նշեց. «Ես տարիներ շարունակ եղել եմ Սեդայի խաղընկերը եւ գիտեմ նրա մեծ հնարավորությունների մասին, բայց այն, ինչ նա այսօր արեց, ինձ զարմացրեց: Աշխատանքի ընթացքում համոզված էի, որ Սեդան հիանալի լեդի կլինի: Ես անհանգստանում էի, թե Սեդայի փողոցային ծաղկավաճառը կլինի՞ համոզիչ: Մարյանի տաղանդը եւ աշխատասիրությունը հաղթահարեցին բոլոր դժվարությունները»:

Էլիզը դարձավ Սեդա Մարյանի փառապսակը, ուր արտիստուհին ասես գերազանցեց ինքն իրեն, արարելով մի կերպար, որը դարձավ ոչ միայն Պարոնյանի թատրոնի, այլեւ ազգային թատերարվեստի նվաճում: Մարյանի Էլիզը նրբորեն տաշված մի քար էր, որ արտիստուհին դրեց հայ թատրոնի շքեղ վեմին:

Երբ հայ անվանի կոմպոզիտորները դիմում էին օպերետային ժանրին, հերոսուհիների դերերգերը գրում էին Մարյանի վոկալ-դերասանական ունակությունները հաշվի առնելով: Արտիստուհին, չնչին բացառությամբ, հանդիսացել է հայ կոմպոզիտորների երաժշտական կոմեդիաների կենտրոնական դերերգերի առաջին մեկնաբանը եւ կատարողը:

Մարյանի ավելի քան քառորդդարյա ստեղծագործական կյանքն իր մեջ առավ նաեւ մանկավարժությունը: Աբովյանի անվան մանկավարժական ինստիտուտի երաժշտա-մանկավարժական ֆակուլտետում երգչուհին իր մեծ փորձն ու գիտելիքները փոխանցում է երիտասարդ սերնդին:

ՀԱՅԿԱԶ ԵՐԱՆՈՍՅԱՆ

ՀԱՅ ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԱՅԻ ԲԵՄՈՒՄ

Երիտասարդ երաժիշտները Գերմանիայից

Կայացավ Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի հերթական ուրբաթօրյա համերգը: ՀՖՆ գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր Էդուարդ Թոփչյանի ղեկավարությամբ հանդես եկան դաշնակահարուհի Լուսինե եւ ջութակահար Սերգեյ Խաչատրյանները: Համերգի ծրագրում ընդգրկված էին Սերգեյ Ռախմանինովի դաշնամուրի եւ սիմֆոնիկ նվագախմբի, Յան Սիբելիուսի ջութակի եւ սիմֆոնիկ նվագախմբի կոնցերտները, նաեւ Պյոտր Իլյիչ Չայկովսկու «Ֆրանչեսկա դա Ռիմինի» սիմֆոնիկ ֆանտազիան:

Ինչպես ներկայացնում է մեզ հիշյալ կատարողներին նվիրված բուկլետը, Գերմանիայից հյուրախաղերի եկած երիտասարդ երաժիշտ-կատարողների կենսագրությունն արդեն իսկ հարուստ է ստեղծագործական հաջողություններ վկայող փաստերով:

Լուսինե Խաչատրյանը, ինչպես եւ իր եղբայրը, ծնվել է Երեւանում, նախնական երաժշտական կրթությունը ստացել Սայաթ-Նովայի անվան միջնակարգ մասնագիտացված երաժշտական դպրոցում (Հ. Անճարակյանի դասարան): Ներկայումս բնակվելով Մայնի Ֆրանկֆուրտում հանդիսանում է Կարլսռուե քաղաքի երաժշտական բարձրագույն դպրոցի ուսանողուհի (պրոֆեսոր Զ. Շտայդելի դասարան): Մի քանի անգամ շահել է «Երիտասարդությունը զբաղվում է երաժշտությամբ» միջազգային մրցանակաբաշխության (Գերմանիա) 1-ին մրցանակը, հաղթող է ճանաչվել նաեւ «Կամերային երաժշտության մրցույթում» (Գերմանիա) եւ «Նոր անուններ» փառատոն-մրցույթում, Երեւան, (1992): Մասնակցել է միջազգային փառատոներին, համերգներով հանդես է եկել ԱՄՆ-ի եւ Եվրոպայի քաղաքներում:

Ինչ վերաբերում է ուրբաթ օրվա համերգին, ապա, թվում է, շնորհալի երիտասարդ դաշնակահարին պետք է առավել շահավետ ընտրություն կատարեր ծրագրի իմաստով, քանի որ Սերգեյ Ռախմանինովի թիվ 2 կոնցերտն աներկբայորեն պահանջում է հնչեղ առնականություն, երաժշտական մտածողության լայնաշունչ մասշտաբայնություն, խոր ու լիահնչյուն piano-ներ... Հուսանք, որ դարձյալ կունենանք առիթներ ունկնդրելու Լուսինեին՝ իրեն առավել հարազատ նվագացանկով:

Սերգեյ Խաչատրյանի առաջին մասնագիտական քայլերը գրեթե նույնն են. ծնվել է Երեւանում, սովորել Սայաթ-Նովայի անվան ՄՄԵԴ-ում ճանաչված մանկավարժ, վաստակավոր ուսուցիչ Պետրոս Հայկազյանի մոտ: Ուսումը շարունակել է Վյուրցբուրգում (Գ. Ժիսլինի դասարան), ապա Կարլսռուեի երաժշտական բարձրագույն դպրոցում (պրոֆեսոր Յո. Ռիսինի դասարան): Մասնակցել է վարպետության դասընթացներին Շլոմո Մինցի եւ Ժան Տեր-Մերկերյանի ղեկավարությամբ: Արժանացել է մրցանակների Սիբելիուսի (Ֆինլանդիա, 2000, 1-ին մրց.), Կրայսլերի (Վիեննա, 2000, 2-րդ մրց.), Շպորի (Գերմանիա, 2000, 1-ին մրց.) անվան, նաեւ ջութակահարների միջազգային մրցույթում (Իտալիա, 1999, 2-րդ մրց.), Հռոմի միջազգային մրցույթում (1995, 2-րդ մրց.), Բաղ Դուրքհայմի կամերային երաժշտության մրցույթում (1994, 1-ին մրց.): Մասնակցել է մի շարք միջազգային փառատոների, հանդես է եկել ԱՄՆ-ի եւ Եվրոպայի քաղաքներում:

Յան Սիբելիուսի ջութակի կոնցերտի 1-ին մասի մենանվագային առաջին իսկ հատվածի կատարումը հաստատեց, որ մեր առջեւ մեծ ապագա խոստացող, բացառիկ տաղանդով օժտված պատանի երաժիշտ է:

Թեթեւասահ էին տեխնիկական դժվարին պասաժները, մաքուր հնչողությամբ էին փայլում ֆլաժոլետները, գունային երանգավորմամբ առանձնանում էին ջութակի տարբեր հնչունադասությունները: Եվ ամենակարեւորը՝ հոգի կար նրա նվագում, իրապես երաժշտական, կենդանի եւ առինքնող շունչ: Հիշյալ մասի կադենցիան, որ լուրջ փորձություն է ցանկացած անվանի ջութակահարի համար, Սերգեյի կատարմամբ հնչեց դինամիկ, ճկուն մատուցմամբ եւ փայլով: Զգացվեց նաեւ, որ 16-ամյա պատանին, բարեբախտաբար, դեռ ստեղծագործական աճի տեղ ունի՝ թե տեխնիկական, թե երաժշտական առումներով:

Կոնցերտի 2-րդ մասը, Սերգեյի աղեղի ներքո մեկնաբանման, խոհաքնարական շնչով ունկնդրողներին գրավեց-տարավ իր հետեւից՝ պարգեւելով գեղարվեստական հոգեհաճո պահեր: Պատանի ջութակահարն այստեղ ի հայտ բերեց երաժշտական մտածողության եւ ներքին հուզաշխարհի՝ իր տարիքի համար զարմանալի հասունություն: Ցանկալի է նշել նաեւ ձեւակառուցվածքի ճշգրիտ ըմբռնումը ու երաժշտական պարբերույթների դինամիկ՝ վերընթաց-վայրընթաց ճկուն շարժումը: 3-րդ մասը, որը թե Սիբելիուսի հիշյալ կոնցերտի եւ թե ընդհանրապես ջութակի համար գրված ամենաբարդ բեկորներից է, պարզեց Սերգեյ Խաչատրյանի վիրտուոզ տեխնիկական հնարավորությունների ամբողջ զինանոցը, նաեւ տեմբրային հարուստ գունավորման ունակությունը:

Սիմֆոնիկ նվագախումբը, որը մենակատարի հետ փոխադարձ ոգեշնչման անսամբլային տարերքի մեջ էր, հնչում էր ներքին դրամատիզմով հագեցված, պաթետիկ շնչով, պղնձյա փողայինների հիանալի հնչունային գագաթնակետերով:

...Դիրիժոր Էդուարդ Թոփչյանին տողերիս հեղինակը մեկ անգամ չէ, որ մանրազննորեն ներկայացրել է ընթերցողին:

Այս համերգին նվագավարական նոտակալի առջեւ կրկին վայելեցինք տաղանդավոր երաժշտի, որը հմուտ եւ նրբազգաց անսամբլահար-նվագակցող է (մենակատարների առկայության պարագայում) եւ ինքնահատուկ ձեռագիր ունեցող մեկնաբան-դիրիժոր:

Վերջինում եւս մեկ անգամ համոզվեցինք համերգի ավարտին Էդուարդ Թոփչյանի նվագավարությամբ ունկնդրելով Պ. Չայկովսկու «Ֆրանչեսկա դա Ռիմինի» սիմֆոնիկ ֆանտազիան:

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ,
Արվեստագիտության թեկնածու

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

«Լռության սիմֆոնիան» կներկայացվի «Օսկարի»

Այս օրերին «Մոսկվա» կինոթատրոնում ցուցադրվում է Վիգեն Չալդրանյանի «Լռության սիմֆոնիա» գեղարվեստական կինոնկարը, որը մեծ հավանականությամբ կներկայացվի Ամերիկյան կինոակադեմիայի ամենամյա «Օսկար» մրցանակաբաշխության հանձնաժողովի ուշադրությանը: Բեմադրող ռեժիսորն այժմ գտնվում է ԱՄՆ-ում: Լոս Անջելեսի կինոթատրոններում պետք է կայանան «Լռության սիմֆոնիայի» ցուցադրությունները: Նոյեմբերի 12-ին հանրահռչակ «Սեմյուել Գոլդուին» կինոսրահում տեղի է ունենալու կինոնկարի պրեմիերան, որին հրավիրված են հոլիվուդյան բազմաթիվ աստղեր, պրոդյուսերներ ու կինոքննադատներ: Առաջին փուլի արդյունքների մասին Հայաստանի մշակույթի նախարարությանն ամերիկյան կինոակադեմիան կտեղեկացնի 2002 թ. փետրվարի 14-ին:

Ֆիլմը «Օսկարի» մրցանակաբաշխությանը պատշաճ ձեւով ներկայացնելու համար ստեղծվել է հանձնաժողով՝ ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարար Ռոլանդ Շառոյանի նախագահությամբ:

Հուսանք, որ հայկական կինոն եւս մեկ անգամ համաշխարհային ճանաչման կարժանանա՝ այս անգամ հանրահռչակ մրցանակ նվաճելով: Իսկ մինչ այդ «Լռության սիմֆոնիային» կարելի է ծանոթանալ «Մոսկվա» կինոթատրոնում:

Մեկ տոկոսանոց մշակույթ

Անցած շաբաթ հանրապետության Ազգային ժողովը քննության առավ դեռեւս հունիս ամսին կառավարության ներկայացրած «Մշակութային օրենսդրության հիմունքների մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծը: Այսօր մեր պետությունը հնարավորություն ունի բյուջեի միայն մեկ հարյուրերորդ մասը հատկացնել մշակույթին: Հասկանալի է, որ նման պայմաններում մշակութային զարգացման մասին մտածելը մեծ երեւակայություն է պահանջում: Դա էր պատճառը, որ քննարկմանը մասնակցող մշակութային գործիչների ելույթներն անչափ զգացմունքային էին: Դերասան Ազատ Գասպարյանը, որ ավելի ազդվեց անպտուղ քննարկումից, հայտարարեց. «Հանրապետության բարձրաստիճան ղեկավարությունը լսում է բացառապես ռաբիս երաժշտություն»: Եվ որպեսզի հաստատի իր միտքը՝ Ազատ Գասպարյանը բացատրեց. «Ես եղել եմ նրանց մեծ մասի ավտոմեքենաներում»:

Ս. Գ.

մարզական

Վարպետության դաս հայ ֆուտբոլիստներին

Վարուժան Սուքիասյանին այդպես էլ չհաջողվեց «առյուծների թիմ» ստեղծել

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ՆՈՐՎԵԳԻԱ՝ 1-4 (0-0)

Երեւան, «Հանրապետական» մարզադաշտ, 6 հոկտեմբերի, 10 հազար հանդիսական։

Մրցավար՝ Անդրեաս Շլուխտեր (Շվեյցարիա)։

Հայաստան- Ռոման Բերեզովսկի, Կարեն Դոխոյան, Ֆելիքս Խոջոյան (Արտավազդ Քարամյան, 63), Սարգիս Հովսեփյան, Հարություն Վարդանյան, Ռոմիկ Խաչատրյան, Արթուր Պետրոսյան, Արթուր Ոսկանյան (Հայկ Հակոբյան, 59), Ալբերտ Սարգսյան, Արկադի Դոխոյան (Արտակ Մինասյան, 74), Արման Քարամյան։

Նորվեգիա- Թոմաս Մյուրե, Անդրե Բերգդոլմո, Ռոնի Յոնսեն (Բյոռնդ Բոռգերսեն, 46), Քրիստեր Բասմա, Յոն Առնե Ռիսե, Ռոար Ստրանդ, Ջոն Քարյու, Յան Դերեկ Սորենսեն (Վիդար Ռիսեթ, 83), Էրիկ Բակկե, Պետեր Ռուդի, Ֆրոդե Յոնսեն (Տորե Անդրե Ֆլու, 90)։

Գոլերը խփեցին Ֆրոդե Յոնսենը (50), Ջոն Քարյուն (70, 89), Հայկ Հակոբյանը (71), Բյոռդ Բոռգերսենը (80)։

Զգուշացվեցին Հովսեփյանը եւ Սորենսենը։

Ֆուտբոլասերները մարզադաշտ էին եկել այն հույսով, որ գոնե ընտրական մրցաշարի ավարտական խաղում վերջապես կվայելեն ազգային հավաքականի հաղթանակի բերկրանքը։ Նույն հույսով խաղադաշտ էին դուրս եկել նաեւ հայ ֆուտբոլիստները, որոնք առաջին իսկ րոպեներից դիմեցին ակտիվ գործողությունների՝ չթաքցնելով հաղթանակ տոնելու իրենց բուռն ձգտումը։ Սակայն մի բան է ցանկությունը, մի այլ բան՝ դրա իրագործումը։ Ինչպես ցույց տվեց հանդիպումը, միայն խանդավառությամբ անհնար է հաղթել այնպիսի մրցակցի, ինչպիսին Նորվեգիայի ընտրանին է։ Հյուրերն իրենց վարպետ խաղով, կատարողական բարձր վարպետությամբ հաճելի տպավորություն թողեցին եւ վարպետության հիանալի դաս տվեցին Հայաստանի հավաքականին։ Մեր ֆուտբոլիստներին, իհարկե, դժվար է մեղադրել պայքարից խուսափելու համար, սակայն միայն ոգեւորությամբ ու եռանդով անհնար էր գերազանցել մրցակցին։ Ողջ հանդիպման ժամանակ այդպես էլ մեր ֆուտբոլիստներին չհաջողվեց մտածված կոմբինացիների, «պաս» խաղի շնորհիվ ներխուժել տուգանային հրապարակ եւ գոլային ռեալ պահ ստեղծել։ Գրոհները կամ անավարտ էին մնում տուգանային հրապարակի մատույցներում, կամ էլ ավարտվում էին անհաջող փոխանցումներով։ Իհարկե, եղան դարպասը գրավելու մի քանի հարմար առիթներ, որոնցից միայն մեկն օգտագործվեց. Քարամյան-Հակոբյան երկխաղ կոմբինացիայից հետո Հայկը գնդակն ուղարկեց դարպասի հեռավոր անկյունը։ Սակայն այդ պահին մեր հավաքականը մրցակցին զիջում էր 0-2 հաշվով։ Հյուրերն առաջին խաղակեսում հավասար պայքար մղելով, ընդմիջումից հետո դիմեցին վճռական գործողությունների եւ արդյունքը երկար սպասեցնել չտվեց։ Նորվեգացիներից իր բարձր վարպետությամբ առանձնացավ Քարյուն, որը միշտ պայքարի բովում էր եւ համար առիթը բաց չէր թողնում սպառնալու մեր դարպասին։ Հենց նրա անմիջական ջանքերով էլ «ծնվեց» առաջին գոլը։ Տուգանային հրապարակում ընդունելով գնդակը, Քարյուն գլխի հարվածով այն ուղարկեց դարպասը։ Այդ դրվագում անվստահ խաղաց Բերեզովսկին, ձեռքից բաց թողեց գնդակը եւ վրա հասած Ֆրոդե Յոնսենը գլխի հարվածով բացեց հաշիվը։ Հարկ է նշել, որ բաց թողած գոլը որոշ խուճապ առաջացրեց պաշտպանությունում, որը մի քանի դրվագներում եւս կոպիտ սխալներ թույլ տվեց։ 70-րդ րոպեին անհատական վարպետությամբ կրկին փայլեց Քարյուն, որը «պաս» խաղարկելով խաղընկերոջ հետ, կրկնապատկեց հաշիվը։ Իսկ խաղավերջին, երբ Քարյուն մեկը մյուսի հետեւից խաբեց մի քանի պաշտպանների եւ խփեց 4-րդ գնդակը, ֆուտբոլասերները հոտնկայս ծափահարեցին նրան՝ ըստ արժանվույն գնահատելով Քարյուի ֆուտբոլային տաղանդը։ Իսկ մինչ այդ, անկյունային խաղարկումից հետո հսկողությունից դուրս մնացած Բոռգերսենը գլխի հարվածով 3-րդ գնդակն էր խփել վստահությունը կորցրած Բերեզովսկու դարպասը։

Գուցե ոմանց անտրամաբանական թվա հանդիպման խոշոր հաշիվը՝ նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ մեր ընտրանին գրեթե ողջ հանդիպումն անցկացրեց հարձակողական ոճով։ Սակայն ֆուտբոլում ամեն ինչ վճռում են խաղի ճիշտ տակտիկան եւ ֆուտբոլիստների կատարողական վարպետությունը։ Համաձայնեք, որ նորվեգացիները «մի գլխով» բարձր էին հայ ֆուտբոլիստներից։

Եվ այսպես, բավական տխուր նոտաներով հնչեց վերջին ակորդը մեր հավաքականի համար, որն ընտրական մրցաշարում գրավեց վերջին տեղը։ Իհարկե, հավաքականի ելույթների վերլուծությունը դեռ առջեւում է, սակայն կարելի է փաստել, որ Վարուժան Սուքիասյանին այդպես էլ չհաջողվեց ստեղծել իր խոստացած «առյուծների թիմը»։

5-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Լեհաստան	10	6	3	1	21-11	21
2. Ուկրաինա	10	4	5	1	13-8	17
3. Բելառուս	10	4	3	3	12-11	15
4. Նորվեգիա	10	2	4	4	12-14	10
5. Ուելս	10	1	6	3	10-12	9
6. Հայաստան	10	0	5	5	7-19	5

Եվրոպան աշխարհի առաջնություն գործուղեց եւս 9 հավաքականների

Ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության եվրոպական գոտու ընտրական մրցաշարն ավարտվեց։ Հայտնի դարձան եզրափակիչի ուղեգիր նվաճած 9 հավաքականները, ինչպես նաեւ անցումային խաղերում ուղեգրերը վիճարկող ընտրանիները։ Եվ այսպես, եվրոպան ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությունում կներկայացնեն աշխարհի եւ Եվրոպայի չեմպիոն Ֆրանսիայի, Ռուսաստանի, Պորտուգալիայի, Դանիայի, Շվեդիայի, Լեհաստանի, Խորվաթիայի, Իսպանիայի, Իտալիայի եւ Անգլիայի հավաքականները։ Անցումային խաղերից հետո եվրոպական հավաքականների թիվն առաջնությունում կարող է աճել՝ հասնելով 14-ի կամ 15-ի։

Անցումային խաղերում կհանդիպեն հետեւյալ զույգերը.

Բելգիա–Չեխիա
Ուկրաինա–Գերմանիա
Սլովենիա–Ռումինիա

Առաջին հանդիպումները կկայանան նոյեմբերի 10-11-ին, պատասխան խաղերը՝ նոյեմբերի 14-ին։

Առայժմ հայտնի չէ, թե 7-րդ խմբում ո՞ր հավաքականը կզբաղեցնի 2-րդ տեղը, քանի որ Իսրայել–Ավստրիա հանդիպումը հետաձգվել է (ավստրիացիները հրաժարվել էին մեկնել Իսրայել) եւ կկայանա միայն նոյեմբերի 10-ին։ 7-րդ խմբում 2-րդը ճանաչված թիմն անցումային խաղում կհանդիպի Թուրքիայի ընտրանու հետ։ Եվ վերջապես Իռլանդիայի հավաքականը եզրափակիչի ուղեգիրը կվիճարկի ասիական ընտրական գոտում 3-րդը ճանաչված թիմի հետ։

Ընտրական 5-րդ խմբում 2-րդ տեղին հավակնում էին Ուկրաինայի եւ Բելառուսի հավաքականները։ Բախտը ժպտաց ուկրաինացիներին, որոնք ոչ-ոքի խաղացին լեհերի հետ՝ նրանց դաշտում։ Հաշիվը 40-րդ րոպեին բացեց Օլիսադեբեն, սակայն խաղավարտից 9 րոպե առաջ Շեւչենկոն վերականգնեց հավասարակշռությունը։ Դա ընտրական մրցաշարում Շեւչենկոյի խփած 9-րդ գնդակն էր, որը հնարավորություն տվեց նրան դանիացի Էբբե Սանդի հետ ճանաչվել լավագույն ռմբարկու։ 8 գոլով հաջորդ տեղում է Օլիսադեբեն (Լեհաստան)։

Ուելս–Բելառուս խաղում դաշտի տերերը հաղթեցին շնորհիվ Հարթսոնի խփած միակ գոլի։

Ահա ընտրական մյուս խմբերում գրանցված արդյունքները.

1-ին խումբ
Հարավսլավիա–Լյուքսեմբուրգ՝ 6-2
Ռուսաստան–Շվեյցարիա՝ 4-0
Սլովենիա–Ֆարերներ՝ 3-0
2-րդ խումբ
Հոլանդիա–Անդորրա՝ 4-0
Պորտուգալիա–Էստոնիա՝ 5-0
Իռլանդիա–Կիպրոս՝ 4-0
3-րդ խումբ
Չեխիա–Բուլղարիա՝ 6-0
Դանիա–Իսլանդիա՝ 6-0
Մալթա–Հս. Իռլանդիա՝ 0-1
4-րդ խումբ
Մակեդոնիա–Սլովակիա՝ 0-5
Մոլդովա–Թուրքիա՝ 0-3
Շվեդիա–Ադրբեջան՝ 3-0
6-րդ խումբ
Խորվաթիա–Բելգիա՝ 1-0
Շոտլանդիա–Լատվիա՝ 2-1
7-րդ խումբ
Բոսնիա–Լիխտենշտեյն՝ 5-0
8-րդ խումբ
Իտալիա–Հունգարիա՝ 1-0
Ռումինիա–Վրաստան՝ 1-1
9-րդ խումբ
Գերմանիա–Ֆինլանդիա՝ 0-0
Անգլիա–Հունաստան՝ 2-2

1-ին խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ռուսաստան	10	7	2	1	18-5	23
2. Սլովենիա	10	5	5	0	17-9	20
3. Հարավսլավիա	10	5	4	1	22-8	19
4. Շվեյցարիա	10	4	2	4	18-12	14
5. Ֆարերներ	10	2	1	7	6-23	7
6. Լյուքսեմբուրգ	10	0	0	10	4-28	0

2-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Պորտուգալիա	10	7	3	0	33-7	24
2. Իռլանդիա	10	7	3	0	23-5	24
3. Հոլանդիա	10	6	2	2	30-9	20
4. Էստոնիա	10	2	2	6	10-26	8
5. Կիպրոս	10	2	2	6	13-31	8
6. Անդորրա	10	0	0	10	5-36	0

3-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Դանիա	10	6	4	0	22-6	22
2. Չեխիա	10	6	2	2	20-8	20
3. Բուլղարիա	10	5	2	3	14-15	17
4. Իսլանդիա	10	4	1	5	14-20	13
5. Հս.Իռլանդիա	10	3	2	5	11-12	11
6. Մալթա	10	0	1	9	4-24	1

4-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շվեդիա	10	8	2	0	20-3	26
2. Թուրքիա	10	6	3	1	18-8	21
3. Սլովակիա	10	5	2	3	16-9	17
4. Մակեդոնիա	10	1	4	5	11-18	7
5. Մոլդովա	10	1	3	6	6-20	6
6. Ադրբեջան	10	1	2	7	4-17	5

6-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Խորվաթիա	8	5	3	0	15-2	18
2. Բելգիա	8	5	2	1	25-6	17
3. Շոտլանդիա	8	4	3	1	12-6	15
4. Լատվիա	8	1	1	6	5-16	4
5. Սան Մարինո	8	0	1	7	3-30	1

7-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Իսպանիա	8	6	2	0	21-4	20
2. Ավստրիա	7	4	2	1	9-7	14
3. Իսրայել	7	3	2	2	10-6	11
4. Բոսնիա	8	2	2	4	12-12	8
5. Լիխտենշտեյն	8	0	0	8	0-23	0

8-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Իտալիա	8	6	2	0	16-3	20
2. Ռումինիա	8	5	1	2	10-7	16
3. Վրաստան	8	3	1	4	12-12	10
4. Հունգարիա	8	2	2	4	14-13	8
5. Լիտվա	8	0	2	6	3-20	2

9-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Անգլիա	8	5	2	1	16-6	17
2. Գերմանիա	8	5	2	1	14-10	17
3. Ֆինլանդիա	8	3	3	2	12-7	12
4. Հունաստան	8	2	1	5	7-17	7
5. Ալբանիա	8	1	0	7	5-14	3

ՇԱԽՄԱՏ

Էլինա Դանիելյանն արագ շախմատի Եվրոպայի չեմպիոն

Երեւանցի միջազգային գրոսմայստեր Էլինա Դանիելյանը գերազանց ելույթ ունեցավ Մինսկում անցկացված արագ շախմատի Եվրոպայի առաջնությունում՝ նվաճելով չեմպիոնի կոչումը։ Մրցաշարին մասնակցում էին 7 երկրներից ժամանած 56 շախմատիստուհիներ։ Անցկացվեց 11 տուր, յուրաքանչյուր պարտիային հատկացվում էր 30 րոպե։

Էլինա Դանիելյանը 6-րդ տուրից գլխավորեց աղյուսակը եւ առաջատարի դիրքը չզիջեց մինչեւ վերջ։ 11 հնարավորից նա վաստակեց 9 միավոր, կես միավորով առաջ անցնելով ռուսաստանցի Ալեքսանդրա Կոստենյուկից։ 3-րդ տեղը գրավեց Վիկտորիա Չմիլիտեն (Լիտվա)՝ 7,5 միավոր։

ԹԵՆԻՍ

Կաֆելնիկովի հինգերորդ տիտղոսը

Եվգենի Կաֆելնիկովը 5-րդ տարին անընդմեջ դարձավ «Կրեմլի գավաթի» խաղարկության հաղթող։ Եզրափակիչում նա պարտության մատնեց գերմանացի Նիկոլաս Կիֆերին (6-4, 7-5)։ Հաղթանակի համար ստացած 137 հազար դոլարը Կաֆելնիկովը փոխանցել է հոկտեմբերի 4-ին ավիավթարի ենթարկված Տու-154 ինքնաթիռի զոհված ուղեւորների ընտանիքներին։

Կանանց մրցաշարում հանդիպեցին Ելենա Դեմենտեւան եւ հարավսլավացի Ելենա Դոկիչը։ Երկու խաղափուլերն էլ միեւնույն՝ 6-3 հաշվով շահեց Դոկիչը։

Հայերը ուղեգիր պարգեւեցին լեհերին եւ ուկրաինացիներին

Վերջնագիծը հատեց նաեւ ֆուտբոլի Եվրոպայի երիտասարդական առաջնության ընտրական մրցաշարը։ Պայքարը կշարունակեն ընտրական 9 խմբերի հաղթողները եւ 2-րդ տեղ գրաված հավաքականների մեջ լավագույն արդյունքի հասած 7 ընտրանիները։

Նորվեգացիների նկատմամբ տարած հաղթանակով մեր երիտասարդական հավաքականը եզրափակիչի ուղեգիր պարգեւեց ոչ միայն ուկրաինացիներին, այլեւ լեհերին։ Ընտրական 5-րդ խմբում լեհերը 3-0 հաշվով հաղթեցին ուկրաինացիներին, իսկ Բելառուսի հավաքականը հյուրընկալվելիս 3-1 հաշվով պարտության մատնեց Ուելսի ֆուտբոլիստներին։

5-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1.Ուկրաինա	10	6	1	3	14-13	19
2.Լեհաստան	10	5	3	2	20-14	18
3.Նորվեգիա	10	6	0	4	21-12	18
4.Բելառուս	10	5	1	4	22-14	16
5.Հայաստան	10	4	2	4	10-15	14
6.Ուելս	10	0	1	9	4-23	1

Ահա վերջին տուրի արդյունքները.

1-ին խումբ
Հարավսլավիա–Լյուքսեմբուրգ՝ 8-0
Ռուսաստան–Շվեյցարիա՝ 3-3
2-րդ խումբ
Պորտուգալիա–Էստոնիա՝ 4-0
Իռլանդիա–Կիպրոս՝ 3-0
3-րդ խումբ
Չեխիա–Բուլղարիա՝ 8-0
Դանիա–Իսլանդիա՝ 4-0
Մալթա–Հս. Իռլանդիա՝ 2-2
4-րդ խումբ
Մակեդոնիա–Սլովակիա՝ 1-1
Մոլդովա–Թուրքիա՝ 2-2
Շվեդիա–Ադրբեջան՝ 0-0
6-րդ խումբ
Խորվաթիա–Բելգիա՝ 1-0
Շոտլանդիա–Լատվիա՝ 1-0
7-րդ խումբ
Ֆրանսիա–Բոսնիա՝ 1-0
8-րդ խումբ
Իտալիա–Հունգարիա՝ 0-2
Ռումինիա–Վրաստան՝ 2-1
9-րդ խումբ
Գերմանիա–Ֆինլանդիա՝ 2-0
Անգլիա–Հունաստան՝ 2-1

Հայտնի դարձան պայքարը շարունակող 16 ուժեղագույն հավաքականները։ Դրանք են հաղթողները՝ Շվեյցարիան, Պորտուգալիան, Չեխիան, Թուրքիան, Ուկրաինան, Բելգիան, Ֆրանսիան, Իտալիան եւ Անգլիան, ինչպես նաեւ 2-րդ տեղ գրաված Հոլանդիան, Շվեդիան, Լեհաստանը, Խորվաթիան, Իսպանիան, Ռումինիան եւ Հունաստանը։

Բաժինը վարում է
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ARMENTEL

Հայտարարություն

Արմենտելը հայտարարում է մրցույթ սերվերների մատակարարման համար: Մրցույթի անցկացման պայմանները, սարքավորումների տեխնիկական նկարագրությունը ցանկացող կազմակերպությունները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով՝ Սիարոնյան 2, 6-րդ հարկ, 634 սենյակ, հեռ. 28-70-66: Առաջարկների ներկայացման վերջին ժամկետը՝ 2001 թ. նոյեմբերի 9-ը, ժամը 12:00-ն:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՄԱՐԱԿԱՑՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

@rminco
Global Telecommunications

ՆՈՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Ինֆորմացիայի վերականգնում
- Համակարգչային սարքավորումների վերանորոգում

ՆՈՐ ԳՆԵՐ, ՆՈՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԻՆՏԵՐՆԵՏ քարտի օգտագործում
20% ցածր գներով

- Գիշերայինը՝ ամսական $ 20
- Շուրջօրյան՝ ամսական $ 50
- Էլ. փոստը՝ ամսական $ 10

Հեռ.՝ 52-43-51, 52-63-26
E-mail: support@arminco.com
WEB: http://www.arminco.com

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆԵՐՔԻՆ ՇԵՆՔԵՐՈՒՄ ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹՅԱՄԲ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒՄ Է ՏԱՐԱԾՔՆԵՐ.

Հասցե Ազատ տարածք /մ²/

ք. Երեւան

Ավան, Թումանյան 30 /թիվ 170 դպրոց,

տարածքը տրամադրվում է ժամանակավորապես/ - 50

Անհրաժեշտության դեպքում զանգահարել 56-32-46 հեռախոսահամարով, կամ դիմել ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության անշարժ գույքի տնօրինման եւ օգտագործման վարչություն ք. Երեւան, Զաքյան 10 հասցեով:

Ուշադրություն

«Հայաստանի հաշվապահների եւ աուդիտորների ասոցիացիա» հասարակական կազմակերպությունը (ՀՀԱԱ) հրավիրում է մասնակցելու կազմակերպվող «Բաց դռների» օրվան, որի ընթացքում կքննարկվեն տնտեսական եւ հարկային օրենսդրությանն, ինչպես նաեւ հաշվապահական հաշվառմանը եւ աուդիտին վերաբերվող հարցերը:

Միջոցառմանը, որը կազմակերպվում է ինչպես Երեւանում, այնպես էլ Վանաձորում եւ Գյումրիում, կարող են մասնակցել ինչպես ՀՀԱԱ-ի անդամները, այնպես էլ այլ ցանկացողներ:

«Բաց դռների» օրն արդյունավետ կազմակերպելու նպատակով խնդրվում է նախօրոք՝ մինչեւ ս. թ. հոկտեմբերի 20-ը Ձեզ հետաքրքրող մասնագիտական հարցերը (ցանկալի է գրավոր), ուղարկել ասոցիացիայի կենտրոնական կամ մասնաճյուղերի գրասենյակների հասցեներով:

Միջոցառումները տեղի կունենան.

ք. Երեւանում՝ ս. թ. նոյեմբերի 2-ին, ժամը 14:00-ին, ՀՀԱԱ-ի մեծ դահլիճում, Կ. Ուլնեցու 31, 5-րդ հարկ հասցեում:

Հեռ.՝ 54 16 65, 24 93 19, 24 94 67

Ֆաքս՝ 54 16 73

Էլ. փոստ՝ aaaa@arminco.com

ք. Վանաձորում՝ ս. թ. նոյեմբերի 3-ին, ժամը 11:00-ին, Մ. Խորենացու 5 հասցեում (ՀՀԱԱ-ի Լոռու մասնաճյուղ):

Հեռ. (051) 2-30-16, 4-28-06

ք. Գյումրիում՝ ս. թ. նոյեմբերի 3-ին, ժամը 16:00-ին, 26 կոմիսարների 76ա հասցեում (ՀՀԱԱ-ի Շիրակի մասնաճյուղ):

Հեռ.՝ (041) 3-55-71, (09) 42-33-86

ARMENTEL

Հայտարարություն

Արմենտելը հայտարարում է մրցույթ՝ Արմենտելի վարչական մասնաշենքի (Երեւան, Սիարոնյան 2) 1-ին, 2-րդ, 3-րդ, 5-րդ եւ 53 ԱՀԿ-ի 3-րդ հարկերի շինվերանորոգման աշխատանքների կատարման համար:

Այն շինարարական կազմակերպությունները, որոնք ցանկանում են մասնակցել մրցույթին, պետք է.

Ունենան տվյալ աշխատանքների կատարման համար պահանջվող պետական լիցենզիաներ

Գրանցված լինեն ՀՀ պետռեգիստրում:

Մրցույթի անցկացման պայմանները եւ աշխատանքների ծավալները շահագրգիռ կազմակերպությունները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեում՝ Արմենտել ՀՁ, Սիարոնյան 2, 6-րդ հարկ, 634 սենյակ, հեռ.՝ 28-70-66:

Առաջարկների հետ մասնակիցները պետք է ներկայացնեն բանկի թողարկած երաշխավորագիրը (մասնակցության համար): Մասնակցության երաշխավորագրի մանրամասները նշված են մրցույթի հրավերի համապատասխան կետում:

Առաջարկները պետք է ներկայացվեն վերոհիշյալ հասցեով մինչեւ 2001 թ. հոկտեմբերի 12-ը, ժամը 12:00-ը:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՄԱՐԱԿԱՑՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Armex

Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

«ԱՐՄԵՔՍ»-ՈՒՄ ՑՈՒՑԱԿՎԱԾ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

2001թ. հոկտեմբերի 8-ի առեւտրային նստաշրջան

Թողարկող Issuer	Հատ. ABBR	Ցուցակ Listed	Պահանջարկ* Bid			Առաջարկ** Ask			Գործարքներ*** Transactions				
			լավագույն գին Best price	միջ. գին Avg. price	խնդակ Total qnt.	լավագույն գին Best price	միջ. գին Avg. price	խնդակ Total qnt.	նվզ. գին Day low	առավ. գին Day high	միջ. գին Avg. price	փոփ.% Avg%	ծավալ**** Volume****
ԱՐՓԱ ՍԵՎԱՆ	ASEV	B	1,000.0	1,000.0	120.0								
ԱՐԹԻԿԻ ՍՏԵԿԼՈՄԱՍ	ASTM	B	150.0	150.0	100.0								
ԱՎՏՈԱԳՐԵԳԱՏՆԵՐԻ ԳՁ	AVAG	B											
ԱՎԻԱՀԱՄԱԼԻՐ	AVHM	B											
ԱՎՏՈԲԵՌՆԻԿ	AVTB	B											
ԱՎՏՈՄԱՍՏԻԿԱ ԳՁ	AVTM	B	150.0	132.0	250.0								
ԲՀԵՄ ՊԼԱԶՄԱ	BHSP	B	250.0	250.0	100.0								
ԿԱՊԻՏԱԼ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ	CPMT	B				800.0	800.0	40.0					
ԴԱՍՏԱԿԵՐՏԻ ԲՈՒԺՏԵԽ ԳՁ	DBJG	B											
ՁՈՒԼԱԿԵՆՏՐՈՆ	DZKT	B	250.0	250.0	300.0								
ԷԼԵԿՏՐԱՃԵՉԳՐԻՏԱՍԱՐՔ	ECHS	B											
ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՍԱՐՔԱՇԻՆ ԳՁ	ECSG	B											
ԵՐ. ԷԼԵԿՏՐԱՃԱՐԺԻՉՆԵՐԻ ԳՁ	EELJ	B	220.0	220.0	111.0								
ԵՐՖՐԵԶ	EFRZ	B	120.0	113.3	30.0								
ԵՐ. ՀԻԴՐՈՀԱՂՈՐԴԱԿ ԳՁ	EHHG	B											
ԵՐ. ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՁ	EJWG	B	230.0	230.0	126.0								
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ 7	EKB7	B											
ԵՐ. ԿԵՆՑԱՂԱՅԻՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԳՁ	EKQG	B				400.0	400.0	31.0					
ԷԼԵԿՏՐԱԱՊԱՐԱՏ	ELAP	B	180.0	180.0	250.0								
ԷԼԵԿՏՐԱՄՈՆՏԱԺ	ELMJ	B											
ԵՐԿԱՐԻ ՄԱՐԶԱԿՈՇԻԿՆԵՐԻ Ֆ/Ա	EMKFC0	B											
ԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱ	EMQR	B											
ԵՐ. ԺԱՄԱՑՈՒՅՑԻ ԳՁ	ERJG	B											
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ	ERKB	B	175.0	175.0	120.0								
ԵՐ. «ՄԱԼԱԹԻԱ» ՑԵՆ. ԳՁ	ETCG	B											
ԵՐ. «ՎԱՆ» ԱՖ	EVAF	B											
ԵՐ. ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՁ 1	EVGI	B	200.0	200.0	20.0								
ԳՅՈՒՄՐԻԻ ՄՍԻ ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ Կ/Տ	GMPG	B											
ՀԱՃԿԻՋ	HASH	B											
ՀԱՑԹԽԱՆՈՑ	HATS	B											
Հ ԵՂ. ՀԱՅԱՍ ԳՐՈՒՊ	HEHG	B											
ՀԱՅՔԻՄՄԵՔԵՆԱ	HQMQ	B											
ԿԱՇԻ	KASH	B											
ԿԱՆԱԿԱ	KNKA	B	170.0	170.0	50.0								
ԿԱՊԱՆԻ «ՌԵԼԵ» ԳՁ	KREL	B	250.0	250.0	150.0								
ՄԱՔՈՒՐ ԵՐԿԱԹԻ ԳՁ	MQER	B	2,500.0	2,409.1	110.0								
ՄԵՏՇԻՆ	MTSH	B											
ՌԵԶԻՍՏՈՐ	RZTR	B	100.0	100.0	200.0								
ՍԵԼԵՆԱ	SELN	B	125.0	125.0	160.0								
ՇԻՆՄԵՔԵՆԱՆՈՐՈԳՈՒՄ	SHMN	B	100.0	100.0	56.0								
ՏԱՎՐՈՍ	TAVR	B											
ՄԻԱՎՈՐՎԱԾ ԲԱՆԿ	UNBK	B											
ՎԻՏԱՄԻՆՆԵՐԻ ԳՁ	VTMG	B											
ԵՐ ՌԵԼԵԻ ԳՁ	YRLE	B				8,000.0	8,000.0	1,000.0					

* Չբավարարված պահանջարկի հայտերի մասին տեղեկություն առեւտրային նստաշրջանի փակման դրությամբ
** Չբավարարված առաջարկի հայտերի մասին տեղեկություն առեւտրային նստաշրջանի փակման դրությամբ
*** Առեւտրային նստաշրջանի ընթացքում կատարված գործարքների մասին տեղեկություն
**** Կատարված գործարքների ընդհանուր գումարը հազար դրամով

© Armex

Առք ու վաճառքի հարցերով դիմել Հայաստանի Ֆոնդային բորսայի անդամ բրոքերային հետեւյալ ընկերություններին

Հ/հ	Ընկերության անվանումը
1.	Արդշինբրոք ք. Երեւան, Թումանյան 28/20 Հեռ. 542674
2.	Արմբրոկ ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ 528986
3.	«Ալինվեստ» ՍՊԸ ք. Երեւան, Ռոստոմյան 21, բն. 41 09429412
4.	«Ասպետ» ՍՊԸ ք. Երեւան, Ե. Քոչար 21/1, բն. 37 571218
5.	«Արժեթղթեր կենտրոն» ՍՊԸ ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ 525801,581578
6.	«Աէրոբրոք» ՍՊԸ ք. Երեւան, Կոմիտաս 22/50 222725, 278469
7.	«Ալիխանյան Բրոքեր» ՍՊԸ ք. Վանաձոր, Գ. Լուսավորիչի 45ա 04140297
8.	«Ալս էրգումցի» ՍՊԸ ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27 05122422
9.	«Այսի Բրոկ Դիլ Տրաստ» ՍՊԸ ք. Երեւան, Հալաբյան 47, բն. 31 348837
10.	«Գոլդ-Ինվեստ» ՓԲԸ ք. Երեւան, Գ. Լուսավորիչի 15/1 525822
11.	«Երեւան-Բրոքեր» ՍՊԸ ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8 524357, 151820
12.	«Էդլեն-Ինվեստ» ՓԲԸ ք. Երեւան, Նալբանդյան 50, բն. 26 528232, 540914
13.	«Ինվեստէքս» ՓԲԸ ք. Երեւան, Զաքյան 8, բն. 30բ 567767, 582478, 562404
14.	«Կապիտալ-Ինվեստ» ՍՊԸ ք. Երեւան, Ազատամարտիկների 7 569680, 526417
15.	«Կապիտալ-Մենեջմենթ» ԲԲԸ ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8 560138
16.	«Կապիտալ-Տրաստ» ՓԲԸ ք. Երեւան, Գ. Լուսավորիչի 15/1 580745
17.	«Մ.Գ.Մ.» ՍՊԸ ք. Գյումրի, Աբովյան 242-1 04122184, 05123109
18.	«Նորդ-Վեստ-Ինվեստ» ՍՊԸ ք. Գյումրի, Աբովյան 247 04130868
19.	«Պրիվաs-Ինվեստ» ՓԲԸ ք. Երեւան, Նալբանդյան 50/ 26 521812, 521051, 528778
20.	«Սարբրոք» ք. Երեւան, Գայի 24 630480,542547
21.	«Վրինկո» ՍՊԸ ք. Երեւան, Ամիրյան 24, բն. 5 531805
22.	«Տոն Տոն» ՍՊԸ ք. Երեւան, Դեղատան 2 545477,545407
23.	«Օրիգինալ-Ինվեստ» ՓԲԸ ք. Երեւան, Վարդանանց 5ա 09420449

Մաղթանք

Մեր շատ սիրելի առաջին ուսուցչուհուն՝ Արաքսյա Հարոյանին, վաստակաշատ հանգստի գնալու առիթով մաղթում ենք առողջություն, անսպառ եռանդ ու հետագա իղձերի իրականացում:

Գեստաճենի միջնակարգ դպրոցի 1989-90 թթ.-ի շրջանավարտներ:

For Your Internal News of Armenia Log on to

www.azg.am

In English, Russian, Armenian and Turkish

«Ազգ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 8 10. 2001 Գինը՝ 100 դրամ